

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארת שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו"ד לפניו לעז'מי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת יתרו תשפ"ד

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב ירושלים 2
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

1 כל שאינו כמכה בו. וסומא הוא אפיקתיה מרין מיתת דין דין כל יושטו כמשפט בו.
 2 דאמא אפיקתיה מכלל וקטטה רב יוסף. סגי נהור הנה **מתני'** ושור אינו משלם אלא
 3 נקא. כדאמר בבב' (דף כו) איש בעמיתו ולא שור בעמיתו. ופסור פסמי ילוות. בדאמר
 4 בשור שנקח את הפרה (לעיל דף כג) אנשים ולא נקשרים; מכה אביו ואמו אין חייב עד
 5 שישעה בן חנה בתורה באלו הן הנחנקין (סנהדרין
 6 דף פה); גבי ואשה שתבולו פתחים פתחים.
 7 שאין להם מה לשלם; נהרשה ואשה (שבתתרי
 8 העבר. וקטו ובסו: הריב"ז י'שלה. שחר' מתחלה
 9 הן חייבין אלא שאין להם מה לשלם שנכסי
 10 מלוג של אשה משועבדים לבעל לפדות
 11 ולירושה. **גמ'** בבת קטנה של אחרים הפלה
 12 לסי. וזולה ודאי ידעה הווא; ושבה נעורים לאב.
 13 הכותב; בנעוריה בית אביה כל שבח נעורים
 14 לאביה אפי' כסף קרושין שלו. דאי בעי קטר לה
 15 אביה לטובה שחין. דכתבי' (בבא מצ' כג) את בתי
 16 נחתי לאיש הווא אלקמי בודו לחתה למי שיערתי
 17 הלפר כסף קרושין נמי לאביה; לא מצ' תביל
 18 גה.

דאין

1 **וכן היה רבי יהודה פוטרו' מכל דינים שבתורה מ"ט**
 2 **דרבי יהודה אומר קרא ושפטו העדה בין המכה ובין**
 3 **גואל הרום על המשפטים האלה כל שישנו כמכה**
 4 **ובגואל הרום ישנו במשפטים כל שאינו כמכה ובגואל**
 5 **הרום אינו במשפטים תניא אידך ר' יהודה אומר**
 6 **סומא אין לו בישות וכן היה רבי יהודה פוטרו' מכל**
 7 **מצות האמורות בתורה אמר רב שישא בריה דרב**
 8 **אידי מאי מעמא דר' יהודה אמר קרא ואלה המצות**
 9 **וחקים והמשפטים כל שישנו במשפטים ישנו במצות**
 10 **וחקים וכל שאינו במשפטים אינו במצות וחקים אר**
 11 **רב יוסף מרש' תיה אמיןאן מאן דאמר תלכה כר'**
 12 **יהודה דאמר סומא פטור מן המצות קא עבריןא**

13 **ויזמא טבא לרבנן מ"ט דלא מפקריןא וקא עבריןא מצות ותשתא דשמעית להא דר' חנינא**
 14 **דאמר ר' חנינא גדול המצווה ועושה כמו שאינו מצווה ועושה מאן דאמר לי אין הלכה**
 15 **כרבי יהודה עבריןא ויזמא טבא לרבנן מ"ט דכי מפקריןא אית לי אנא דמפי' **מתני'****
 16 **הו חוקר באדם מבשור שהאדם משלם נקז צער רפוי שבת ובושת ומשלם דמי ולדות**
 17 **ושור אינו משלם אלא נקז ופטור מרפוי ולדות המכה את אביו ואת אמו ולא עשה בנה**
 18 **בתורה וחובל בחבירו ביום הפגורים חייב כבולין החובל בעבד עברי חייב כבולין חזין מן**
 19 **לשבת בזמן שהוא שלו החובל בעבד פגעני של אחרים חייב כבולין רבי יהודה אומר אין**
 20 **לעבדים פגועת חשו' פגיעתן רעה החובל בנה חייב והם שחבלו פתחים פטורין העבד**
 21 **והאשה פגיעתן רעה החובל בהם חייב והם שחבלו פתחים פטורין אבל המצומין לאחר וכן**
 22 **תתירשה האשה שבתורה העבד חייבין לשלם המכה אביו ואמו ועשה בנה בתורה לחובל וכן**
 23 **בחבירו בשבת פטור מבולין כמו שיהא נדון כגפשו ותחובל בעבד פגעני שלו פטור מבולין;**
 24 ****גמ'** בעא מיניה רבי אלעזר מרב החובל בבת קטנה של אחרים הפלה למו מי אמרין**
 25 **פיון דאקני ליה רחמנא שבה נעורים לאב הפלה נמי דאביה הוי מאי מעמא דהא אפתחה**
 26 **ממספה או הילמא שבה נעורים הוא דאקני ליה רחמנא דאי בעי לממסר לה למופה שחין**
 27 **מצ' מסר אבל הפלה פיון דאי בעי מתחבל בה לא מצ' תביל לא קנייה ליה רחמנא**
 אבר

1 משום דלית ליה לרבא רשע שאין משום שאין צריך דמגופיה דרבא שמענין דאין
 2 משלשים במכות ובאלו נערות (כחובות דף לה. ושם) גבי חייבי מלקות וקרא דרבא דאמר
 3 דאמר ר'ל פרידוש ריבה תורה חייבי מלקות בחייבי מיתות היין ריבה תורה אבי
 4 אמר רשע רשע רבא אמר מכה מכה התם דאי לא דריש רבא רשע רשע וכו' ויזנן פלגי
 5 אריל ומחייבי חייבי מלקות שונגין בתשלומין
 6 לא דריש רשע רשע וכן בחובות פדקא ויה
 7 (לז) אמר גבי לא יהיה אסון עניש יגעש והא
 8 מהרבא נפקא נפקא מהתם נפקא רבי רשענו משום
 9 רשענה אתח אתח מכה חייבי בן ומסדי קרא במיתה
 10 ומזמן וקרא במלקות ומזמן לא דריש רשע רשע
 11 והינינ טעמא דרבא ור' יזנן והדיא סוגיא סבר
 12 גמ' דריש רשע רשע אלא לענין דברים שהן
 13 במתן המלקות וקרא דרשע ענין המלקות כתיב
 14 והיה אם בן חבות הרשע אבל לפטור ממזמן
 15 שזאת הודי מתנה ומלקות שאין בנזון המלקות
 16 לא דרשון אבל ממה; ליה לא רבא פטיר
 17 דבתשלומין מכה כתיב בתיה שחלם שילמנה ואבי
 18 אית ליה אפי' הרום גיש דרשע רשע וסוגיא
 19 דהרום גיש רשענה אליבא דרבא אתיא ואבי
 20 דהרום מוקי כתיב מאי במיתה ומלקות ומלקות
 21 ומזמן לא צריך קרא דאתיא רשע רשע.
 22 **וכן** תיה רבי יהודה פטורו מכל דינים שבתורה.
 23 תימה איכ' מאי איתא דפטור ר' יהודה
 24 בבבית לעיל ולמה לי גיש דיעני עיני ונראה
 25 לר' שלכסון חור בו ר' יהודה ממה שקהה פטורו
 26 מבישת לבד כשקניא ורשע לפטורו ממיתה וזולת
 27 איני א' לא ודלי גיש דיעני לפטור סוקא
 28 סקרא למדרש גיש גלות כר' מאיה.
 29 **וכן** תיה ר' יהודה פטורו מכל המצות
 30 והאמורות בתורה. תימה אתה דרבא בפרק
 31 הקורא את המגילה (מגילה דף כז. ושם) רבי
 32 יהודה אומר כל שלא ראה מאורות מקימו ולא
 33 יפסוד על שמע אפי' ראה וסמא וכן אמר
 34 דרבא דפטור מכל המצות והאך יפסוד על שמע
 35 לחוציא אחרים ובירושלמי דמוקי שלא ראה
 36 מאורות מקימו ביושב בבית אפל (או) שנולד
 37 במערה ואינו סומא איש אבל כבוקרא דרב
 38 משמע דמיידי בסומא ממש ומפרש טעמא דרבי
 39 יהודה דאמר אין פורס משום דאין נהנה מן
 40 המאורות ורבנן וסברין אית ליה תנאה כר' יוסי
 41 שקראו סוקא ואבוקה ביזו אמר ליה בני אבוקה
 42 זו למה אמר ליה כל זמן שאבוקה זו בדיד בני אדם רואין אותי ומצילין אותי מן הפתחים והאי טעמא לא שיקר אלא בסומא ממש ונראה דאף ע"ג דפטור ר' יהודה סומא מכל המצות
 43 מינו מדרבנן חייב דאע"ג דאשה מיפטרא ממצות עשה שהזמן טרם קראת ולא מחייבין אפילו מדרבנן משום שיש מצות הרכה דמתיבת בהו אבל סומא אי פטרות ליה מכל המצות אפי'
 44 מדרבנן איכ' דיל כמו כשרי שאין נוהג בתורת ישראל בכל וכלק אותו שלא ראה מאורות מקימו אפילו מדרבנן לא יפסוד על שמע כיון דלית ליה תנאה אבל אם ראה וסתמא חייב
 45 מדרבנן ומציא אחרים יוד הבטן דאחרים נמי לא כדאמר ר'ל דרבא מני שעתו (ברכות דף כא.) ולא דמי דהוי דסומא לחוציא דקטן שהנעיל לחוצרן שאין
 46 אלא לתכור דאע"ג דחייב מדרבנן אין פורס על שמע לחוציא אחרים יוד חובקו.

1 **בעבד** נגעני שלו פטור מכולם. ואית תא ברפואתו חייב כדקאמר בבב' ריעין דף יב. ושם) גבי קטש' די עבדו של תבירי נותן שבתו ורפואתו לרבו ופריך רפואתו דידהי היא דבעי
 2 אתסויי ביה ומשני לא צריך אהאמדה לה יומי ועבדו סקא ותיפא ותיפא ותיפא ותיפא יומי וי'ל דהני פטור מכולם היינו מן היתרון דאמדהו בה ותיפא גבי ואם תאמר
 3 ותפשו ומתני' דכול הרב לעבד עשה עמי ואני וחי מרפטור משבת וי'ל דרבא מיידי בון את דרבא מני שעתו (ברכות דף כא.) ולא דמי דהוי דסומא לחוציא דקטן שהנעיל לחוצרן דאתסי
 4 בג' מתני' היא דפטור מכולם ע' נראה שיש לחלק פן אחרים חובלין בו פין לתכר עומא וזבול בו שכר וכה כבל.
 5 דאקני ליה רחמנא שבה נעורים לאב. פי' כשנזכר דכתיב בנעוריה בית אביה כל שבח נעורים לאביה ובשנים אחרון (כ"ט דף יב. ושם) גבי מציאתו שבה ובתו חקטינים נמי פי'
 6 דבתו מציאתה לאביה משום שזבח נעורים לאביה וקשה לפירושו דבריש פרק קמא דקרושין (דף יז. ושם) ובאלו נערות (כחובות דף כז. ושם) דהווא כבוקרין דנריס הוא דכתיב
 7 ולא ילפין מהתם שאר דברים ונראה דבכל דוכתי דקטסי שבה נעורים לסומא בעלמא נקטיה ולא משום דמפיק מבנעוריה ובשמעתי מני פירש כשנזכר בסוף דרבין דכסף קרושין
 8 שלו דאי בעי מסר לה לטנוול ומוכה שחין ומציאתה נמי לאב משום איבה כדמפרש גמרא בפרק נערה שנתפתחה (שם דף נז. ושם) דהיישיון שקמ מתוך שזראה שלא נתן לו
 9 מציאתה ומסרה לטנוול ומוכה שחין ומציאתה ליה בתולה לרבי אלעזר דאע"ג דאין שיק' בה איבה דלא קפיד במיידי דאית להו צערא בנפשויהו כדאמר לקמן מ"ט רמי הוא לודות
 10 של משום דאפתחה מכספה

בבא קמא. החובל – פרק שמיני דף פח עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

תוספות

יציא עבד שאין לו אהרה. פי א וציא חלץני אהים מה שאין בן נגור מוצא מן חלץני רוצה התקנותם לפרש.

זוממו עבד לא יתרומו. וכין דהם לא יתרום גם העבד לא יתרום עדות שאין אהם יכול לחזוקה.

דכתיבי כאשר זמן לעשות לאחיו. מיתה דתקשה ליה לרב ויחדה מריבית ואונאה ונגזב נפש דביבולה חביב אחיו ונכונה קמי חביב אחיה האביון ומיוד קצת משמע ברקק גמא וגיטין דף י"ב. דאין כל בר חוביה ליתן דקדקא לעבד דאמר דרשב"ג קבר. יכול העבד לומר לרבו בשעת בערות או פרסני או הוציאני לחרות כי דכתיב דהוה לי איניש מחרמי עלא ונגזב נפש נמי לא מתיבי בעבד אפי' לרבו דלפני מצינא ישראל חביב ובהתקנותן סטרייה דף ט"ז מיימי הקום שפולגא דרי. ויחדה ורבו דהקא וריבית וזממו גמא נמי אין קוץ לעבד כלא רב.

יהא עבד כשר לעדות. מיתה הא ילפיו בכל דהקא גיש דלה קלא מהאשה ובית דאימי אחיו מרבה עבד ומפיק מגי' אי' גם מקוד דקאמר נפי' וי'ל דבי גמורין לה מהאשה היט' להחמיר על העבד לעשותו כיושרא לכל הפחות במצות שהאשה יתרב אבל לגרע עש' מש' ולפסול לעדות כהשתא לא לגמר דמן חוץ הוא הוה לעדות דכתיב ומיודו שני המאשה והיא איש הוא ועבד כובדים אני' דאישי הוא מ'מ אהו אהו אבל שדוא איש ואחיו במצות ליחשבד ורש"י פירש בפ"ק דגיטין דף י"א) גבי שטרות העולין בערקותא על גברים כשרים לעדות מן התורה ושמעתיך לא מבחיתא רבי.

שכן אהב במילה. אפי' זאל שיקב במילה פירבא רדי' ומ'מ דלא שצורה למול את בנה וליקא דאי' מאי קאמר קוץ זכית.

אלא מיתי מגולן ומיוד מדקא. אן להקטתא נילק' ודמפור ופצוה דכא וכרות שקבא שפסולים לקהל שקידי פסולין לעדות מגולן וחד מתוך זקול להציג השוה שבזון שאין ויהיים בכל המצות זה מפני רשעה וזה מפני שאין מצוה.

ועבד נקטתא כלומר דאפי' התמצא לומר זאל נפי' מנוסא דקרא מ'מ אחי בקי'.

דאפחתיה מכספיה. ודרי כידו למכרה: **יצא** עבד שאין לו אהרה. עם ישראל שאין כאן בקהל: **במצינא**. כל מצוה שאשה חייבת בה עבד חייב בה דגמר לה לה מאשה ומפני עבד עדים שחיבובה מיתה ביד דיו ונגמזא וזממו לא יתרומו אלקמה קים לן דעבד כיושרא לעבד מיתה ביד דתמן נמכרת מכות (הו"פ) וישראל לוקה ונעלה על ידי עבד. תיקשי לך גי. שערותו הורדתו בקדושה אפילו לרבי יהודה ייש לו אהרה ופסול למלוכה ואפילו לשרט 7 בעלמא איבי' אמו מישקלא ברקק החלץני 8 כיבומת דה"פ מה: עדות לא מצית אפרת. דאי לא נפקא לן פסולא מאריך מיני מקי' פסולה 9 לעדות. דכתיב גבי עדים וזממן ועמדו שני 10 האנשים ותניא בשבועות דף ל) בעדים וזממן 11 הכותב מדבר דמשמע אנשים ולא נשם קוץ נען 12 מתיבא נפקא לן דכתיב אנשים ולא קטניה ועד 13 עדותה שאין אהם יכול לחזוקה היא לראו בר 14 ועשויה וזיא: אין בלל הפסלות. אלא במקצת ביהא 15 אשה מתרובא: אהה קאלין ונתנישן וישנו וישנו מנהלא 16 שאין איש. ולא קרינא ברו ש אנשים פסולי. 17 דקרינא לכא בקהל ופסול לעדות דכתיב שמוח 18 כט אל השתן יודך וגו' כלומר אל השתן רשע 19 חקמשו עליו. וזהו מהפך. והציג השהה שבת 20 שאנק' ויהיים בכל המצות זה מפני רשעו וזה 21 מפני שאלו העדים חיים בגיב. חס בגיב. פי 22 וישנו שבות לגיב. לא יזנת שום אחד על פי 23 מי שאין בנן מייחס ונקרא על שם אביו ויהינן 24 עבד. דא' ס"ד. כהילה קריא לכדאמר בסנהדרין 25 דף כ"ז) אהא לפסול קרובים לכתוב על בגיבה. 26 מדשני לכתוב בגיב סקמא שמ' תרתי: אן לו 27 חיים דכתיב ודמות סוסים וירקם. ואפי' דכתיב 28 בלדאן בן בלדאן מ'מ בגיביתן אבל תמידי הבנים 29 לא נתקדשו אתי' אביהם בפסק הקא על יקמותו 30 (במכות דף ס"ב.) על ש' חיים לפסה. וזנ נקרא על 31 שמנו דא' ס"ז ג' נפי' פסול. ודרשנין על אבות 32 על גנים שאין להם חיים אבות לקה ל' 33 לאשתנוי בתרתייהו וסמקא ברבישה על בגיבה 34 לפסול קרובים ובסיפיה לישניו ולכתוב סקמא 35 על אבות ושבעתן מתימי מדרל אהב על 36 אבותיהם: אלא פדקהת רקמנא על גנים. ולפסול 37 לעבד שמע מיתה ר' כשר דתו וקטין קל וחומי 38 בתבתייהו לנכפי מילין. לאחר שנישאת לר' 39 אבא: בתר דשכיבא ארוב כל שמואל בר: 40

אבות שאין להם חיים דא' ס"ד כדאמרין ל' וימותו אבות על גנים פנתות גנים לכתוב רקמנא לא וימותו אבות על בגיבה מאי בגי'ש דלא וימותו ע"פ אבות שאין להם חיים גנים אלא פנתות גנים לא וימותו על ג' אבות וה' לא וימותו ע"פ גנים שאין להם חיים אבות אלא ג' ח'נ' דפסול לעדות אפרי הכי משתה ג' ג'ו' דאין לו חיים למעלה למטה יש לו חיים למעלה עבד דאין לו חיים לא למעלה ולא למטה דאי פסקא דעמק' ג' פסול לעדות לכתוב רקמנא לא וימותו אבות על בגיבה לכדאמרין לא וימותו בעדות גנים ונכתוב רקמנא ובגנים לא וימותו על אבות דשמעת מיה' תרי קדא לא וימותו גנים בעדות אבות ואיך לא וימותו על פי בגים שאין להם חיים אבות ועבד נפקא ליה פקל וחומר מגר ומה ג' דלמעלה הוא דאין לו חיים אבל למטה יש לו חיים פסול לעדות עבד שאין לו חיים לא למעלה ולא למטה אינו דין שהיא פסול לעדות אלא מדיקתה רקמנא לא וימותו אבות על גנים דמשמע לא וימותו על פי אבות שאין לו חיים בגים שבע מונה עבד שאין לו חיים לא למעלה ולא למטה הוא דפסול לעדות אבל ג' כיון דיש לו חיים למטה פשר לעדות וכו' לכתוב רקמנא ובגנים לא וימותו על אבותיהם לקמה לי דכתב רקמנא ובגנים לא וימותו על אבות דמשמע לא וימותו על פי בגים שאין להם חיים אבות איידי דכתב לא וימותו אבות על גנים כתב נמי ובגים לא וימותו על אבות: חרש שומה וקמן פגיעתן קרעה: אימיה דרב שמואל בר אבא מהורגיא תות נסיבא ליה לר' אבא כתבתינהו לנכפי לרב שמואל בר אבא בתר דשכיבא

בבא קמא. החובל – פרק שמיני דף פח עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספת

רמיה בר אבא דר ר' יהודה בריל סיל. דכותיה פסקין ברש החולץ (יבמות דף לו):
תב אמר שמואל זו אינו דומה לשמעתו. דמסיק משום תקנת אושא משמע דאי
לא תקנת אושא מודה שמואל דאין הבעל מוציא מיד הלוקחות דקנן פירות לאו בקנן הגוף
דמי ואי תימא קנא דמי ורגליו דסיל לעיל פ"ק (דף טו) האהון שהלוקח לקחותו חו סיל

הבעל מוציא. שהבעל יורש את אשתו והוא יהיה לוקח ראשון. מזהים מזהים מזהים
מותו שהגוף קניו לבן מזהים אלא שהאב אוכל הפירות עד יום מותו. מפורין עד שמת
לוקח אוכל פירות עד שמתו האב והבנות האב הולך הבן ומוציא מיד הלוקחות. דלא
פת בזה כתיב האב דאיתו ליד הבן. דמה מפר לו ראשון לשני כל זכות שתקבא ליה קנן

פירות שהיו קנן לאב לפירות. ברש ליש
במריא ל'. ודפסקין הלכתא ברש לקיש בחלת
הפיר אה החולץ למעשרות ומתנה באמעע
דקנן החולץ (יבמות דף לו). אלא לאי שמע מיה
[ב] לאו בקנן הגוף דמי. הני נכסי מלוו הקנן
בתייה לבעל לפירות לאו בקנן הגוף דמי
ומתנה מתנה ואניג' דמתה בתייה היתוב
נכסיו לאביו. לאחר מותו ומכר האב בתיי הבן
ומת האב בתיי הבן ואמר לן ריש לקיש דקנא
לוקח שמעין מיה משום דקנן פירות שחן
קנן לן לאו בקנן הגוף דמי אבל השתא
דלוקח היינו טעמא דקנן הגוף דמי אלא אמי
לידי דבן משום דראוי לירשו הוא ואניג'
דבעלמא בקנן הגוף דמי האב נטא דאי אכרי
אב לבן בתיי למוכרן כשיקרא דאי משום לאתר
מימא בלאו הכי וזהו יריה ליה אכל רב שמואל
בר אבא לא היה ראוי לירש את אמו אלא רבי
אבא בעלה היה ראוי לירשה. אמא לא יריה
טעמא משום דראוי לירשו הוא: אלא. על
קרחה דרבא דקנא נכסי לאבאה בני אתי ליה ודאי
דקנא נכסי לאבאה לאברוחיהו מבני קאמי דכי
מייא לא ירתו ליה בני אלא אבאה וכי וזהו קני
איפקא הנה אמרת הקם דקני לוקח שקלחו מן
האב וזהו טעמא משום דקנן פירות שיש לו לבן
לאו בקנן הגוף הוא וכי ובן לאו דידה קנודף
הקא בני. היתוב נכסיו לבן ודאי בני אחריני
אתי ליה ולאברוחיהו מאחושי משאך בניו של
אב הוא דקנא ליה ומדאמרין קנא לוקח שמע
מיה קנן פירות לאו בקנן הגוף דמי. באושא
התקינו. דאניג' דבעלמא לאו בקנן הגוף דמי
בעל נכסיו אשתו אלקמה רבנן כשעובדיה
משום איבה וכווי בלוקח ראשון.
והרי

אול רב שמואל בר אבא קמיה דרבי ירמיה בר אבא
אוקמיה בנכסי אול ר' אבא אמרה למילתא קמיה דרב
הושעיא אול רב הושעיא אמרה קמיה דרב יהודה
אל הכי אמר שמואל האשה שפוכה בנכסי מלוו
בתיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלוקחות אמרה
קמיה דרבי ירמיה בר אבא אמר להו אנא מתינתא
דיענא דתנן הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו הבן אינו
יכול למכור מפני שהן פרושין האב והאב אינו יכול
ללמכור מפני שהן פרושין לבן מכר האב מכורים עד
שממות מכר הבן אין לו ללוקח עד שמות האב פי
מיית אב מיהא אתי ליה ללוקח ואניג' דמת הבן כתי'
אב דלא אתו ליהי הבן קרבי שמעון בן לקיש דאמר
לא שניא מת הבן בתיי האב דלא אתו ליהי דבן לא
שניא מת האב בתיי הבן דאתו ליהי דבן קנא לוקח
דאמרו מכר הבן בתיי האב ומת הבן בתיי האב רבי
יוחנן אמר לא קנא לוקח ר"ל אמר קנא לוקח ר"ל
אמר לא קנא לוקח אמר לך פי קתני מתיג' מכר הבן
לא קנא לוקח עד שמות האב וכי מיית האב את
ליה ללוקח דלא מת הבן בתיי האב דאתו ליהי הבן
אבל מת הבן בתיי האב דלא אתו ליהי דבן פי מיית
אב נמי ליה ליה ללוקח אלמא קא סבר קנן פירות
בקנן הגוף דמי וכו' ובין לאו דיריה דבן ר' שמעון בן
לקיש אמר קנא לוקח פי קתני מתיג' מכר הבן אין
ללוקח עד שמות האב פי מיית אב מיית את ליה
דבן ולא שניא מת הבן בתיי האב דלא אתו ליהי דבן
קנא לוקח אלמא קסבר קנן פירות לאו בקנן הגוף

באושא התקינו האשה שפוכה. ואי' לר'
יוחנן קמה הוצרך לתפן ביהו דבקנן
הגוף דמי ור' יוחנן ושאר אמוראי רבי יוחנן
דברים אין לו נכסין ובפירותיהו ובפירו פירותיהו
עד שו קמולק דאין הן אוכל פירות דאמר
בכתובת (כתובת דף פג.) ומיהו אם לא קנא אלא
דן דברים אין לו נכסין ובפירותיהו אין סוג
בכדי דאבתי בפירות ענינו לקח ביהו קרמיע
והוא אוכל פירות:
אמר רב אבא בר אבא קא אבן אבן נמי כו. תימה
לר' דשיבין מתינתין דמסכת מכות נר ד'
ושם ומיית ברייתא דתנן מעידין אנה את איש
פלוגי שגירש לא אשתו והלא את היום בין מתוך
סופו לתין לך כתובה ולא נתן לך כתובה'
אומדני כמה אדם רוצה ליתן בכתובתה של זו
שאר בתארימא לאו בתגרשה ואם מתיח. יושע
בעלה ופלוגי מלוקח בנארא דאיבא מיד שמע
באשה כמה אדם רוצה ליתן על זכות ספיחה של
אשה ודמותרו ישלמו מערים ואיבא למיד שמין
בעל כמה היה אדם נותן על זכות ספיחה של
בעל ומימי מלכותו יש לוקחין אמיא מוטבת
הקאה דאם מתיח ירשנה בעלה דשקא היא
ממכור ולא ירשנה ור' יהודהיא אמנה ואמאמיס
קאמר דפשיטא בתרהו דאפי' מקרה אין הלוקחות גובין קנה או קאמיס מבעל מאחר שמתה בתיי בעלה אלא דך דקנא אין לדחות דאמנה וקאמיס קאי
דיש

דמי וכי אבן ובין דיריה קא ובין ואנן השתא בין ר' ירמיה בר אבא ובין רב יהודה בר' שמעון
בן לקיש סבידרא להו וקאמר ר' ירמיה בר אבא אי סלקא דיעמך קנן פירות בקנן הגוף דמי
פי מיית אב ומיית הבן בתיי האב אמאי את ליה ללוקח פי קא ובין האי לאו דיריה קא ובין
אלא אמר שמע מיה קנן פירות לאו בקנן הגוף דמי אהדריה לקמיה דרב יהודה בר אבא אמר להו
הכי אמר שמואל זו אינה דומה למשנתנו מאי מעמא אמר רב וזהו קנן מיה קנא אבא
היתוב נכסיו לאביו איפא לממשט מיה קנן פירות לאו בקנן הגוף דמי אלא השתא דקתני
היתוב נכסיו לבנו משום דראוי לירשו הוא אמר ליה אמי אבא ברא יריה אבא אבא לא
יריה ברא אלא לאברוחיהו לנכסי מבריה קא אתי הקא נמי לאברוחיהו לנכסי מאחיה אתי
אלא מאי אינה דומה למשנתנו משום תקנת אושא דאמר רבי יוסי בר הנינא באושא התקינו
האשה שפוכה בנכסי מלוו בתיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלוקחות אמר רב אבדי בר
אבין אף אבן נמי הנינא מעידים אנו באיש פלוני שגירש את אשתו ונתן כתובתה
והרי

קאי דקנא אין לדחות דאמנה וקאמיס קאי
דיש

הקדוש. עשה שורו אפומיקו לבעל חובו ונתן לו זה והקדישו קדושת הגוף למוטב הפקיע
 שיעבודיה דמלכה ומתקן למוטב ואין בו משום גזל ששבח הקדש מפקיעו הואיל ולא היה
 קנין לו ממש אלא עומד לבנות הימנו ודוקא קדושת הגוף אבל קדושת דמיים לא אילמי
 לאפקיעו שיעבוד מלכה דנתן מוסף מלכה עד דקר ופודה את הנכסים האילו על מנת

לשלם לאשה את חובותיה כב בחבטת ערבין
 (דף קכ) ומכריזי השת כפדושת הגוף דמי
 ומפקיעו ונאסרין בתנאיה. חפין. נכר שהלך את
 ישראל על חמנו ולא הרינו אילו דמוסר
 ונביאן שהיה עומד המזק בביתו של ישראל
 ואין לנכרי גליו אלא שיעבוד כשבא עת שיעורו
 מפקיעו איסור החמין את שיעבוד הנכרי וחיבי
 ונתנו לנכרי וזהו אלא שיעבוד כשבא עת שיעורו
 שהלך לישראל על חמנו מותר בהנאה לאחר
 הפסח מזקי לה רבא התיב כשהרינו אילו
 שקנתו מבשולן בדי נכרי ללא מוחרס ונביאן
 ולא שיעבוד אלא קנייה ממש. שדורו. עשה
 עבדו אפומיקו (שדורו הלזה משתחרר ונאבד זה
 חובו ממקום אחר. לית ליה תהקתא דאישא.
 לשיעבודיה דבעל כשאר קנין פירות דעלמא
 הוא ובקנין פירות דעלמא פליגי: תמכור עבדו.
 עבד כנעני לאבדו. ומכור עם הלזני ע"מ
 שישמענו עד שלשים יום: האשון ישנו יום
 או יומים. אם הכרו בתוך שלשים יום הללו לא
 מת תחת ידו אלא עמד יום או יומים ידו אע"י
 הנקר דכתיב (שמות כא) אך אם יום או יומים וגו'
 אבל עני אם הכרו בתוך שלשים יום הללו
 שהיה בבית ראשון אע"י בדין יום או יומים ונקר
 צלח אפי' מת מוחלי לו לטוף שלש שנים ונקר
 פירות שהיו קנין לראשון כקנין הגוף דמי ולא
 דשני הוא: איש ואשה. אמר כפדו שניהם כאחד
 לא עשו ולא בלום. שאני לא לזה ולא לזה ואם
 מת אחד מהם זה הנשאר מוציא מידי הלוקחות
 ולא דמו לשתתפין דעלמא דהתם: יש לזה חלק
 בבולו לטול חצי וכן לזה אבל הךא כולן קניין
 לה לזה וכולן קניין לו לפירות ולביא מיתח
 לא לזה ולא לזה: ראשי אגריים. כ"ד חזו שהעבד
 יוצא את חזו ליתר הפקיעו קדושתין ויהי כהן.
 מתנתן. חתומות אגריים. הברו על אגוז כהן.
 מורי. ל"א תובק ממי: נתן לו פקע. משום
 בושח. קהיר. על הלזה כנו הסוסר לועו של
 ישראל כשהקדיין (דף נח) צדים. משר ובבכורו
 (דף רד) עסקתו לישן פוגם.

הקדוש ומשחרו מפקיעין מידי שיעבוד. אלא עשה שורו אפומיקו והקדישו למוטב
 ולא דוקא הקדש וזהו כל איסורין שהו ראיים לפקוע עמו אינטקא דמילתא
 דפרסיה אמיתקא דבכמות יו. טו. ושם) ובגון קומות דפרק אע"פ כמבואר ר. טו. ושם) ויבין
 שיש לאסור בה לחול שעת אחר דרבא לטעמיה דאמר בפרק כל שקעה (פסחים ר. לא.) ב"ח
 כמאן ולבא הוא גובה ושיפ' מקדיש ולחלו
 ותו לא פקע במירית ב"ח אבל קדושת דמיים מי
 היכי דפקעה על ידי פרוין פקע נמי בטריפת ב"ח
 כדאשכחן בשדא ומקדוהו כשהדיקיש לוקח
 חוורת בעלמא ביובל שאין בה להקדש בקדושת
 דמיים יותר מן המקדיש וכי פקע בה מקדיש פקע
 בה הקדש והיני טעמא דהמין והיני טעמא
 דשדורו וריב"א מביא ראייה מירושלמי דקאמר
 לא מצינו עבד משתחרר וחדו ומשתעבד
 ובשעת איסור המין ושדורו היה המזין והעבד
 ברשת בעלמא ותו לא פקע ובכלל הקדש הי'
 קומות ודבר המקצה לוח מת עשה ביתו
 אפומיקו והשתתקה לו בכלל הקדש הוא וקא
 דלא חשיב רבא מבר שמפקיע מידי שיעבוד
 בקדושת שורו אפומיקו ומכורו כדאמר לעיל בפ"ק
 (דף יא) משום דלא הוי כשעמא דאחריו דמן
 הדין לא פקע אלא תקנתא דרבא וזהו הוא משום
 פסדיא דלקוחות לית ליה קלא אהי קדא עשה
 עבדו אפומיקו דאית ליה קלא אם מכרו ב"ח
 גובה ממנו אי ימנ לא חשיב רבא אלא נח מלת
 דשניים במתני' או כברייתא דהקדש אימנר
 אברייתא דקומות באף על פי שישחרר
 אפומיקו דהשולח אחרת הדין אין העבד חיב
 כלום לרבו והמין שמתני' רבא עשה דנכרי
 שהלך את ישראל על חמנו אחר הפסח מתקן
 בהנאה דמחאי טעמא מוקמין לה כשהדיקשו
 אצלנו הלכך לא חש לכנות את איסור מת ולא
 איסור ע"ז ולא איסור קומות ומכר. אלוהיה
 רבן לשיעבודיה דבעל. הךא הוי פלגתא בחבי
 ובפרק אע"פ (כתובות דף נט.) ושם) אמר רבין
 וקנמות מפקיעין מידי שיעבוד דבעל דאלמנה
 וכן ברית הגמירי (שם דף ע.) אלמנה רבן
 לשיעבודיה דאשה אין יבול להיריד דפרך
 וכן למשעבד לה הדיכי מני מידי ליה התנת
 קונם שאני עשה לפיך כבי וביבכותא פרק אלמנה
 (דף סו) גבי אינטקא דמילתא לא אלמנה רבן
 לשיעבודיה דאשה אלא אמרין דנאסר כי
 פרסיה אפומיקא וצ"ל דיש מקומות שצריך לאלם
 בה הבעל ובה האשה יותר ממקום אחר. רבי
 אמר אמר ראשון ישנו יום או יומים קסבר

קנין פירות כקנין הגוף דמי. ואע"ג דגבי שן ועין אין רוצא לו לאיש ולא לאשה ומשם דאין לו בה לשחרר קנין הגוף של אשה אבל בדין יום או יומים שהוא תחתיו ויש לו בה לדורותו לעשות
 מלאכות ככרי הוא שיהא בדין יום או יומים מאחר דקנין פירות כקנין הגוף דמי וקרי' יצחק בר' ברוך מפרש דלר"מ נמי יוצא שכן ועין לאיש ולעלל רסי' וארבעת אמיא כ"ד ע"ל לזו
 תקנתא דאישא ובפלוטקא דהני נאני בו והדיא דקנתי לאשה ולא לאיש בר' יודנה והדיא דקנתי לא לאיש ולא לאשה בר' א' דאמר שניהם אינן בדין יום או יומים דדריש כספו המיוחד לו
 ודני עבד המיוחד לו ועבד מלוג אין מיוחד לניהם שלוח יש פירות ולזה יש גוף ואין לו קרד בעלים ואפילו שניהם יחד אינם יבולין למכורו ובמנו כן אין יבולין לשחרר ומשום ח"ק הדיק
 לזה תקנה דאישא דאפי' מכרו שניהם יחד אין מוכריה כולל ואם מכרה האשה ונתקשרה אפי' שחבל לאשה אין ללוקח מלוג בה שדור כשעבדה הוי כאדם המוכר רב שאין שלו להכר לא
 שייך אליבא דר"א כולל תקנה דאישא דלר"א לא צריכא לתקנה דאישא דלא שייך תקנה אשא אלא הדיא שאם מכרה ונתקשרה וזה ללוקח אתה ומנה הבעל מוציא דשדורו קודם ללוקחים
 כדאיתא בשן נחליו (ב"ב דף קטז.) ושם:
כמאן אולא קא דאמר אמטריכו. כה. כהא דמכריה וליף משתחרר דשחררו הוא ענין מכריה דאי מדין יום או יומים וליף אמאי אצטרך כסמון גבי שחררו עבדו המיוחד לו: איש ואשה
 שעבדו כנסי מלוג. פירש כפונטור ולא דמי לשתתפין דעלמא דהתם: יש לזה חלק בבולו לטול חצי וכן לזה אבל הךא כולן קניין לה לזה וכולן קניין לו לפירות ולביא מיתח
 לא לו ולא לו ובענין זה י"ב עבד של שני שותפין דקמטין שלוח הגוף ולזה פירות וכן חצי עבד וחציין בו וחצין נמי כגון שנתן לו כל דמי וקא מעביב אלא עג שחרר להית מותר בכת
 חורף.

1 **בגנו** שראיה בלילה. אם ראה ביום דנין עין ראה דלא תהא שמיעה גזולה מראייה אבל
2 ראו בלילה. ואין לומר דנין עין ראה לילה וראייה בקבלת עדות וקבלת עדות
3 בתחילת דין כדמכח ברה (ו' כה וס' דה כנו) ותחילת דין ביום אפי' בדנין ממונות
4 כדאמר בג' אחר דנין ממונות מסתריין (ו' דל) הלכך פירוש דתוספתא ביום ובין
5 שערין לביתא דלא אהדי דנין געשה דין אכל עד
6 היראה שאין מעיד ביום שיש עדים אחרים
7 מעידין למיניהם נעשה דין אפי' בדנין נפשות
8 ולדקון דלא כרשב"ם שפירש ביש נחליו (כ"ב ר')
9 קוד' וס' ג' ובשכנסו לוקחין דוקא לבקר אבל אם
10 נתכוננו להעיד כותבין ואין עושין דין דהוה ליה
11 עדים ואין עד נעשה דין ולר"ע אפי' עד היראה
12 אין נעשה דין בדנין נפשות כדמשמע עד
13 ונעשה דין כדמשמע בפ"ב המכות (ו' ר"ב) ר"ע אומר
14 מנין לנסתרוין שראוי באחד שהיה את הנפש
15 שאין מיתירין אותו מיד עד שימנעו בב"ד כ"ד
16 עד עמדו לפני נעשה דין שיעמוד בב"ד
17 אחר ואי' תהא כפרק ראשון (ו' כה וס' דה כה וס')
18 מפרש שקמא משום דכתיב ונעשנו העדה והצילו
19 העדה ובין דהוה ליה דקטלה לא הוה ליה
20 זכותא וי' והיה דמכות עיקר אבל ברה' קא
21 לפשר דלא מגררין מיהא דשאני דנין נפשות
22 בדנין והצילו והעדה וברבנן אפילו עד המעיד
23 נעשה דין כדמכח פ"ק דינישן (ו' ט) ובפרק
24 שני דכתובות (ו' כה וס') ועם דאין דמעידי
25 נעשה דין וכן מפרשים משום דה"ל עדות שאין
26 אהא יכול להיקח דכיון שהוא עצמו עד ודין
27 לא יקבל הדיקה על עצמו ועל טעם זה קשה
28 לר"י דארלוניש דאכל מעקה עדים הקרובים
29 להדינים לא יעיד בפניהם ה"ל עדות שאי אמת
30 יכול להיקחה אלא עי' יבולין להדינים בב"ד
31 אחר ה"ז בני הדין גיורו בב"ד אחר ורשב"ם
32 מפרש משום דכתיב ונעשנו שני הקנאים
33 דארמין שבוטעו (ו' ל) אלו העדים לפני ד' אלו
34 דינין משמע שיעמדו העדים לפני הדיקין ולא
35 שיהיו עדים בעצמן וישבין ודין ועוד פי ר"י
36 טעם אחר דאין עד נעשה דין משום דנפקא לן
37 מביחם תחילה את בני דנין תפלת יום שקמשע
38 במשיר תחילה שנתן לכל אחד מביחם מעידו ולא
39 אחד בחלקו אבל ע"פ שמועתו בלילה לא
40 מעידו כל אחד בחלקו לפי ששמיעתו בלילה
41 אין ראויה ליה על פייהם כרפי' ובין שאין יכול
42 לדון ע"פ ראייה לילה עד שיעידו עליהם ביום
43 ה"ל עדים ולכך אין יכול לדון דאין עד נעשה
44 דין אלא מהקא אבן אבן שיעשעין דאין עד נעשה
45 דין והיה דקאמר בפרק אחד דיני ממונות
46 (סתריין ר' דל) ור"מ דנפקא ליה שאין דנין אפי'
47 גמר דין אלא ביום דמיתקש דנין לנעשים אמת
48 תחילה מנין עבדי בהו מיהא ליה כיום אבן
49 מפיל נחלות ואי אמת מפיל נחלות בלילה
50 בלילה כותבין ואין עושין דין ומשיל ואול
51 כולה סוגיא עד ה"ל עדים ואין עד נעשה דין
52 ולכתיב אימנער' לחצוני עלה אמר כה חסדא
53 דכל עיקר לא מייתי דרשה רביים תחילה אלא
54 משום דרבי לאפוקי מיהא דאין עד נעשה דין
55 כדמפרש כה חסדא דלא לאו דלהבי אמת אפוא
56 אימנער' ככל (ביום תחילה) לר"מ וא"ש הא

1 **וה הכלל** הכל לפי כבודו. כנגדא מפרש קולא דיא או תמרא: שראוי: המחזיק לה עד
2 שראתה עמדת על פתח הצירה וכו' **כאמר** שמו. שמו קני באיסי: **אע"פ** שאינו ראוי.
3 כדמפרש טעמא כנגדא וכן קודצ' כנסיעתו אין ראוי דעובר בכל משחית ורבים כג'
4 תיביו: נטיעה בת שנה שתי כסף בדראג' הבוטנס ולעיל נה' **גמ'** צורה. כ"ה קלעים
5 ק' וכן קנה פרייה. שציותו כנגדא צורה קלע
6 של מזהב וכן חצי דין כדאמר בשו"ת שו"ת (לעיל לו)
7 הן ביטא תקע ליה כו': שראוי בלילה ולמקרת
8 כשכאין לדון אין דנין אלא ע"פ מנהגה לפיכך
9 צריך למקצתן להעיד ואם אין שם אלא ג' צריך
10 להושיב אחרים ולהעיד בפניהם אבל ראוי ביום
11 עושין ע"פ הראייה לרבי טרפון מיד רבי ויהא
12 העיניא כרבי טרפון ס"ל: שפסור לעדה ולעדים.
13 בשביל להביא לכ"ד לאומנו אלא אגרוהו וכן
14 לעשות תפלה זו ואם אין ראוי לא ישלם
15 שממנת הלשונה של זה ורבותו תפלה: שישתאה
16 כאן פסמת יד' עדים. שצאקרה מתן כ"ד לא
17 ראה אפי' שראיה עדים פסור דבעין אומדא
18 בב"ד: א"ל ר"ע. והיה נמי דאבן באי ברה: וכי
19 בפני ב"ד הנהו שיועדין כשה הנהו. כלומר
20 חשבון המכות שהבדיל שכול לאומנו: או על מה.
21 על איה מאכריה ציפר נפשו. הנהר שכנגד הלב
22 ונהו הוא לחבל משום: כ"ד חולבין אצ"ל ביה.
23 בתנאה וכי תמרוח התנב כ"ד לצאת למשק
24 ולראות אותה: או אם נפלה הדין. קודם
25 שראיה בית דין כלום מצידי התנב לחוד
26 ולכות להראות נבחה לכ"ד אלא אעדים
27 מסכינין ובין דראו עדים סמכינין אעזוביהו
28 שאומרים לנו כן וכן היה ולא בעינן מסור
29 לעדה אלא לעדים: פרש לששתא כאן פסמת
30 יד' פסה. כלומר שאבד מיד ולא ראה עדים
31 והוציא נבחה את ראשו וקבל ל"ג: ששמת
32 אדם. ואחר כך הדיק ואין דנין אותו דיני
33 פסנות. דתם אין משלם אלא מנפו ודרי הוא
34 נסקלו: וחזרין ודנין אותו דיני נפשות. ומשלם כן
35 העלילה.

1 **וה הכלל** הכל לפי כבודו. כנגדא מפרש קולא דיא או תמרא: שראוי: המחזיק לה עד
2 שראתה עמדת על פתח הצירה וכו' **כאמר** שמו. שמו קני באיסי: **אע"פ** שאינו ראוי.
3 כדמפרש טעמא כנגדא וכן קודצ' כנסיעתו אין ראוי דעובר בכל משחית ורבים כג'
4 תיביו: נטיעה בת שנה שתי כסף בדראג' הבוטנס ולעיל נה' **גמ'** צורה. כ"ה קלעים
5 ק' וכן קנה פרייה. שציותו כנגדא צורה קלע
6 של מזהב וכן חצי דין כדאמר בשו"ת שו"ת (לעיל לו)
7 הן ביטא תקע ליה כו': שראוי בלילה ולמקרת
8 כשכאין לדון אין דנין אלא ע"פ מנהגה לפיכך
9 צריך למקצתן להעיד ואם אין שם אלא ג' צריך
10 להושיב אחרים ולהעיד בפניהם אבל ראוי ביום
11 עושין ע"פ הראייה לרבי טרפון מיד רבי ויהא
12 העיניא כרבי טרפון ס"ל: שפסור לעדה ולעדים.
13 בשביל להביא לכ"ד לאומנו אלא אגרוהו וכן
14 לעשות תפלה זו ואם אין ראוי לא ישלם
15 שממנת הלשונה של זה ורבותו תפלה: שישתאה
16 כאן פסמת יד' עדים. שצאקרה מתן כ"ד לא
17 ראה אפי' שראיה עדים פסור דבעין אומדא
18 בב"ד: א"ל ר"ע. והיה נמי דאבן באי ברה: וכי
19 בפני ב"ד הנהו שיועדין כשה הנהו. כלומר
20 חשבון המכות שהבדיל שכול לאומנו: או על מה.
21 על איה מאכריה ציפר נפשו. הנהר שכנגד הלב
22 ונהו הוא לחבל משום: כ"ד חולבין אצ"ל ביה.
23 בתנאה וכי תמרוח התנב כ"ד לצאת למשק
24 ולראות אותה: או אם נפלה הדין. קודם
25 שראיה בית דין כלום מצידי התנב לחוד
26 ולכות להראות נבחה לכ"ד אלא אעדים
27 מסכינין ובין דראו עדים סמכינין אעזוביהו
28 שאומרים לנו כן וכן היה ולא בעינן מסור
29 לעדה אלא לעדים: פרש לששתא כאן פסמת
30 יד' פסה. כלומר שאבד מיד ולא ראה עדים
31 והוציא נבחה את ראשו וקבל ל"ג: ששמת
32 אדם. ואחר כך הדיק ואין דנין אותו דיני
33 פסנות. דתם אין משלם אלא מנפו ודרי הוא
34 נסקלו: וחזרין ודנין אותו דיני נפשות. ומשלם כן
35 העלילה.

57 **בגנו** שראיה בלילה. ר' בון. פ"ק דינישן ורבי יהודה נשיאה כרבי טרפון ס"ל ובתם פירש שו' דאפילו כרבי עקיבא נתיא דלא
58 גמר מדיני נפשות כדפרש"י לעיל:

1 אַלמא בעינן אומדנא דבי"א. אף לנגזק דהא האי קרא בנגזק קאי דכתיב ובהא איש את
 2 רעהו באבן או בארזים ולא ימות ויהו רעהו לאומרו אם ראוי לנגזחו זה גזון שפחה.
 3 בעליו ואין תכין לו לאדם שלא בפניו דקביל סתרי. על נזירות וברך הלכך אין לנו ממה
 4 לשלם ובגזן דלית ליה נכסי: סוף סוף. כי לא נדנהו דיני נפשות מהדכא משתלם האיל
 5 וברת ובעני מרידא. משחזן את השור להרישה
 6 לשכירות ומשלם לניזק ואחריו כן ידעוהו דיני
 7 נפשות אבל קדמו ונדנהו לשלם לאל בעינן
 8 בדעיה לשחיה לירדיא עליה דקרה הוא. ואין
 9 בגופו של שור אלא כשאר נכסי בעליו והם אין
 10 משלם על הנזילה לקבלה הוא דאדמיך. דכתיב
 11 באבן דאשר ימות בה תקרה (במדרב לוי): אבל
 12 לנגזק. אין אומדנין דאפי' אין תפי' זה ראוי
 13 לניזק זה חייב דומנין דאתקן בכל דהו: פה
 14 (ויר). חסם בור ו' פסוקים פאי' לאו. את דקתני
 15 אם היו פחותים אם הוזה בו חייב מלפניה
 16 למעלה כחובל בעצמו טעם מה הוי: כנגד
 17 עני. תקרה כבובלע כנגד עני של דה' דבעין
 18 אומדנא. ובהכי לא בעי לאסתמיהו אלא מליה
 19 הוא דאתער ליה: אחוה. מעשה דיריה הוא: ת"ש
 20 המשנה דקרב אומדנין ונתנין לו כו'. לא גרסין
 21 נזק וצער ובזמת: וריפו' ושבת עד שיתרפא
 22 כלומר צריכין ביד לאמוד פעה ראוי לחות
 23 נופל למשקב בחוליו זה ומחייבין את זה ליתן לו
 24 מיד כל רפוי ושבתו מוונות הצריכין לו עד
 25 שיתרפא: הבריאי. לומן מושג והם אמדוהו לומן
 26 מרובת נותן לו כל מה שאמדוהו. משקמא
 27 דרמנו עליה: ספקי. נופל למשקב כמו אדמיך
 28 (יה דף טו. א. תפא. תנפא: מדקאמר ר"ע פאי'
 29 לעינים כו'. והקניא דלא חייב לתת לפורע ראש
 30 תאשה אלא ארבע מאות זה כתיב שמע מינה
 31 תנא קמא לקולא קאמר דלעני לא יתביא כולי'
 32 האי וקאמר ליה ר' עקיבא לעני נמי יתביא הכי
 33 ומעשה באחד שפירע ראש תאשה ענה בו דאי
 34 סודי האי שיעורא דארבע מאות דתיק אפוחת
 35 שבעינים קאמר והכל לפי כבודו להומרא קאמר
 36 למיתב טפי לעשרים וקאמי ר"ע למימר אפילו
 37 עני שבשיראל יטול יותר מארבע מאות זה
 38 אמאי לא מתייב ליה לפורע ראש תאשה למיתב
 39 טפי: צללת בסיס אריריים. כלי' זענת לפטור
 40 עצמך ולא העלית בךך כלום שברי חרסיים אין
 41 ראינים לכלום: חללי. אין ראוי

1 **זאת** אומרת רידיא עליה דקרה הוא. תימה ליבנו את השור לנמרי לניזק ולא חקר יותר
 2 עליה דקרה ויר' לא דאם הוא עובדו לממרי לא היו ממתינין לו עד שישלם מן הרידיא
 3 כמו שאין ממתינין למעלים אם היו אומרים הממני לו עד שאחרשו בו מעט ואח"כ חסלקוהו
 4 לא משום דאמר' איהו דאבעית אנפשיה. תימה איכ' אמאי נקט על עני ועל אונן אפילו
 5 כנגד עני ואינו נמי אם אהו ועוד תניא בתוספתא
 6 (פ"ט) הדרו כנגד אונן ועניו לא קאי דחורין
 7 בשאמר הרהב עד שיעשה בו מעשה מבעי
 8 דטעם משום נזירת הכתוב היא ולא משום
 9 דאיבעית אנפשיה:
 10 **חמשה** דברים אומרים ונתנין לו מיד רפוי
 11 וישבת עד שיתרפא. זה הוא גי'קסא
 12 נבונה וקמ"ל שאומרים אותו כמה ראוי לעלות
 13 שבתו ורפואתו עד שיתרפא ונתנין לו מיד וכן
 14 ה' דברים כמו שפי' בקונטרס וכן מוכיח
 15 בתוספתא (פ"ט) דתני אמדוהו והיה מתננה
 16 דתולך אלאמא וש אומד בריפוי:
 החובל
 און אומד לנגזק מי אמרינן לקבלה הוא דאמדינן בהכי נפקא נשמה בהכי לא נפקא נשמה
 אבל לנגזק כל דהו או דלמא לא שגא ת"ש מה בור שיש בו כדי להמית עשרה טפחים
 אף על שיש בו כדי להמית עשרה טפחים היו פחותין מעשרה טפחים ונפל לתוכו שור
 או חמור ימת פטור הונק בו חייב מאי לאו מפסה למעלה קא חשיב והכי קאמר מטפח
 ועד עשרה מיתה ליכא נגזון איכא אלאמא לנגזון כל דהו שמע מינה אין אומדנין לנגזון
 לא ממועלה למטה קא חשיב והכי קאמר עשרה מיתה איכא פחות מעשרה פורתא נגזון
 איתא מיתה ליכא ולעולם אימא ק"י יש אומד לנגזון וכל מדי ומידי כי חייב דמיתוקה
 ביה בעינן תא שמע הכהו על עינו (וסמא על אונן וחירשו עבד יוצא בתן לחירות כנגד
 עינו ואינו רואה כנגד אונן ואינו שומע אין עבד יוצא בתן לחירות מאי טעמא לאו משום
 דבעינן אומדנא ושמע מינה יש אומדנא לנגזון לא משום דאמרינן הוא דאבעית נפשיה
 כרתניא המכיעת את חברו פטור מדיני אדם והייב דריני שמים ביצר תקע פאנון וחירשו'
 פטור אהו ותקע פאנון וחירשו חייב ת"ש חמשה דברים אומדנין אותו ונתנין לו מיד רפוי
 וישבת עד שיתרפא אמדוהו והיה מתננה והולך אין ונתנין לו אלא כמו שאמדוהו אמדוהו
 והכריא ונתנין לו כל מה שאמדוהו ש"מ יש אומד לנגזון לנגזק נפחא ליקצא מיתא
 מפה כמה לא מקצרו לא קא מבעי לן דודאי אמדינן כי קא מבעיא לן למימר הפצא אי
 עבד תאי נוקא או לא מאי ת"ש שמעון תמימי אומר מה אגרוף מיוחד שמסור לעדה
 ולעדים אף כל מיוחד שמסור לעדה ולעדים שמע מינה יש אומד לנגזון שמע מינה: אמר
 מר אמדוהו והכריא ונתנין לו כל מה שאמדוהו מסייע ליה לרבא דאמר רבא האי מאן
 דאמדוהו לכולי' יומא ואתפח לפלגא דיומא וקא עביד עבדותא והבינן ליה דכולי' יומא מן
 שמיא הוא דרחמי עליה: רקח והניע בו הרוק והעביר כו': אמר רב פפא לא שנו אלא

31 בו אבל כנגדו לא וניהו כי ביש ברברים אמרי במערבא משמיה דרבי יוסי בר אבין זאת אומרת ביישו ברברים פטור מכלום:
 32 הכל לפי כבודו [כו']:] איבעיא להו תנא קמא לקולא קאמר או להומרא קאמר לקולא קאמר דאיכא עני דלא בעי למשקל כולי'
 33 האי או דלמא להומרא קאמר דאיכא עשיר דבעי למיתב ליה טפי תא שמע מדקאמר ר' עקיבא אפילו עניים שבשיראל רואין
 34 אותן פאילו הן בני חורין שידרו מנכסיהם שהם בני אברהם יצחק ועקב שמע מינה תנא קמא לקולא קאמר ש"מ: ומעשה
 35 אהך שפירע ראש תאשה [כו']:] ומי יתבינן ומן והאמר רבי תינאי אין ונתנין ומן לחבול כי לא יתבינן ליה ומן לתקלה דחפריה
 36 כמונא אבל בבושת דלא חפריה כמונא יתבינן: שפירה עומדת על פתח חצירה [כו']:] והתניא אמר לו ר' עקיבא צללת בסיס
 37 איריים והעלית חרם בךך אדם רשאי לחבל בעצמו אמר רבא לא קשאי פאן בתפלה פאן בבושת ותא מתניתין בבושת הוא
 וקתני

החובל בעצמו אינפ שאן רשאי פטור. תימה מאי חיוב שריף ואי פטור ממלקות קאמר ע"כ הוסיף נטיעותיו אינפ שאן רשאי פטור לאו היינו פטור ממלקות דהא חיוב משום קרצין אילנות נטות ואוקותיה מאתו לא תכרות כדאיתא בפ' בתרא דמכות (דף כב.) וצריך לדחוק ולומר פטור אינפ שאן בו צד חיוב שאן חס על גופו אחרים שתכלו בו תיבין ואחרים שקיצעו נטיעה תיבין צריך לאוקות כר"מ דאמר (בבבבא דף כ) לוקח ומשלם דלוקח משום לא תכרות אי נמי בדלא אתרו בויה

אלא תנאי היא. כלומר ר' עקיבא דמתיב ורבי עקיבא דברייתא פליגי ושניו דלעיל ליתנהו והשתא ניקא דמשום דאמר תרי תנאי ואליקא דרבי עקיבא קפיצי מן חטא דמתיב דאמר אליבא דר' עקיבא אין אדם רשאי לחבל בעצמו.

אלא האי תנא הוא דתנא מקרעין בו. וא"ת ומאי סיד השתא וכי על זה צריך להביא ראיה מקרעין קברים עובר משום כל תשחת ואורי דאין מביא ראיה אלא שאסור לחבל אפי' לצורך בנותן אשה ששפתה על ראשה וכן היא דאך את דמקם שפרק את עצמו כשביל שום דבר שריא וכן מקרע על הפת וזה לצורך.

עובד משום כל תשחתו והא דאמר במ"ק דף כד.) שבמאל קרע עליה דרב תלמיד אצטלי דמילתא על לומר דירובא מדרבנן שאני ולא היה יותר מדיא.

אלא שציער עצמו מן היין. כלבאר דשמע בבבוי טורו נמי קאמר דנרקא חוטא בפרק מי שאמר רבינו נזיר מנצל נזיר דהו' קסבר רבי אילעזר הקפרי נזיר טורו חוטא ותינו טעמא דבתיב קרא בבבוי טמא מפני ששעה בתוסא וכן בפרק דנדרים דף י' ותימה דבפרק בבוי דף ג' פריך נזירות מילתא דעבידה אמרנן ליה נאה ומשני אפי' לרבי אליעזר הקפרי דאמר נזיר חוטא הוא הימ טמא דאיידי דבעי מיסתר דלמא אתי למעבד על נזירותה אגל נזיר טורו לאו חוטא קרי ליה ואור"ת דהא דקאמר דלא הוי חוטא ותינו שמונה גזלות מן העבידה ומצוה לזיור כדאמר (ר"ש סוטה) הוראה סוטה בקלסקילה זיור עצמו מן היין ומכל מקום קצת יש חטא מידי דנזי אמתעבה בעיית תלוס בשבת שקורעין גזר דנזי ונפרעין משם תענית יש שבת מאי תתניה ליתוב בעיית למתעבתא שמונה גזלות מן העבידה וה"ק בבוי אפי' ר' אליעזר דאמר נזיר חוטא הימ נזיר טמא שהוא עיקר חוטא אגל נזיר טורו לא חשיב רבא אגון כ"כ חוטא: כל במעיה בו. והא דאמר בחזקת הכותים (כ"ב דף לו.) האי טאן

לא מבעיא בישת. דהואיל ואדם רשאי לחבל בעצמו כי ביש בעצמו וכבישו ביה אחרים לא מפקדי בהכי. אלא אפי' החובל בעצמו. תכלה קמש דאין רשאי בה ואיכא למימר דהואיל ומקלקל הוא דאין מקפיד לא נתיבדו אחריו עלוי אפי' תיבין: מה הפכה רשות. כשבשעתו (דף כו.) מפקדי ליה לקרא דלא מתוקם אלא דברך דרשותו דביתו ונפי דרעת

ואת עשרה הנה תהיב או לחטוב מה הטבה רשות כשבשעתו (שם) בו: דהפכה ליה. מןן כדנרז ואין לוקח מה לאכול: לפיכך תיבין אדרשו. מיד עצמכם אדרשו: וכפי עליו. בבבוי כתיב: על הנפש. שמעט שחטא בגנש אדם: ככל דבי. דהמסא עצמו כבתענית עופר להקריה. שור שמתיה עופר להקריה. אשדיה או כל עין דתוקה ליה: ומקריא שוקא: יפול על אדם ומה: אנה בעינא להשקיע הא מקוה. וכי עיין ליה היאך אתה אמתא ליה ליהרעו מסתמא קושטא קאמר בבבוי דלחכי קאי לא קפיד כולי הא ואניש הוא דאניש. רבע. חקב א"ת היה מעולה בדימים. דמיו וקרים לבגון יותר משבח פחותה: רב עין אשר ירע. קרא תתרא הוא דהנה לי למכתב רב אשר לא הוא מאכל. זה עין מאכל. ר"ק עין אשר תרע אם אינך יודע קרוב לעינך אלא הוא קרנז ואפילו הוא של

הרעת אחרים להשיבם בתענית אחרים מי מותיב להו בתעניתא אין דמהרקי להו באגרוניא והתניא איהו הרעת אחרים אפה פלוני ואפצע את מוחו אלא תנאי היא דאיתא למ"ד אין אדם רשאי לחבל בעצמו ואיכא מ"ד אדם רשאי לחבל בעצמו מאן תנא דשמעת ליה דאמר אין אדם רשאי לחבל בעצמו אילמא הוא תנא הוא דתניא ואך את דמקם לנפשותיכם אדרש' ר' אליעזר אומר מיד נפשותיכם אדרש את דמקם ודלמא קטילא שאני אלא היא תנא הוא דתניא מקרעין על אילעזר שבעתי שהמקרע על הפת יותר מדיא לוקח משום כל תשחת וכ"ש וגופו ודלמא בגדים שאני דפסירא דלא תדר הוא פי הא דרבי יוחנן קרי למאני מכבדיתא ורב חסדא כד הנה מסגי בניו היזמי והנא מדלי' להו למאניה אמר זה מעלה ארובה וזה אינו מעלה ארובה אלא היא תנא הוא דתניא אמר ר"א הקפרי רבי מה ת"ל וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וכי באוזה נפש חטא זה אלא שציער עצמו מן היין והלא דברים ק"ו ומה זה שלא ציער עצמו אלא מן היין וקרא חוטא המציער עצמו שכול דבר על אחת פמה וכמה: הוסיף נטיעותיו [וכו]: תני רבה בר בר חנה קמיה דרב שויל דרבת נטיעותיו מצצת אתה אמת' לי לחורגו אתה אמת' לי לקוצצו פטור א"ל א"ב לא שבתת חיי לבתיא קא בעיניה מאי קא טעין ליה דא"ל אנה בעינא למיעבד הא מצוה דתניא וישפך וכסה מי שישפך וכסה ומעשה בחדד ששחט וקדם כחיו וכסה וחייוו ר"ג ליתן לו עשרה והוכים: אמר רב דיקלא דטעין קמא אסור למקצציה מיתיב כמה והא בנות ולא קוצצו רובע שאני ויתום דחשיבו א"ר חנינא לא שכיב שבתת גבי אלא דקין האיניתא כלא וימנה אמר רבינא ואם היה מעולה בדימים מותר תניא נמי הכי רב עין אשר תרע זה אינן מאכל פי לא עין מאכל הוא זה אינן סרק וכי מאחר שסופו לרבות כל דבר מה ת"ל פי לא עין מאכל לתקדים סרק למאכל

מאכל. יוכל

דקט מגלגל ותובליא ואמר איילן ואגריה לדיקלא דפלגיא דכוניה ניהילי מוהיקן דלא חיצה איניש למיעור דיקלא דלאו דיליה תתם כלקטת פירות איירי מפקט גזירה וקט נטמ מגלגל ותובליא שהם כל אפונת של לוקטת פירות ודרך אדם למכור פירות אגל אין דרך למכור הדקל וקטין ואם בקציעת הדקל היה מדבר תהי ליה למיעט נגרא ויהי למימר ואצטליה כדאמר תתם בפרק כל תשבעין (שבועות דף מה.) ושם אמר רב נתן נטמ נגרא ואמר איילן ואקטליה דפלגיא ואשבח דקטילי ושדי לא אמרנן ההוא קטליה דעביד איניש דגזים ולא עביד [וה"ל] רבן מגלגלא ליתן ו' הוכים. בפרק כסוי הדים תולין דף פו. ושם מוכח שהיה שוכר בריכה ואם תאמר שוכר המצוה עצמה חטא אויל וי"ל דמצוה ובריכה הבל אחר ואע"ג דשור העומד להקריה אין לו העומד לקצעה יש שכר מצוה אינפ שאן בריכה מכל מקום תתם שכר מצוה כסוי ובריכה לא היה כי אם ו' הוכים ושכר ברכת המזון ארבע ברכות מ' הוכים ומעשה באחר שקראו יש' לקרית ס"ח ובא אחר וקדם וישאל לר"ת ואמר לו שימין לו דתרגולה לישוט תתן אותם שתי ברכות ואין נראה לר"י טעם זה דאם בן לקח חיובי ר"ג עשרה הוכים ועוד פטור ר"ת משום שצעה אמן ונזול הענה אמן יותר מן המקור ועוד אמר ר"ת דבבבא דין דעין מילתא דלית ביה חסרון כ"ס כדאמר לעיל

(דף פ"ד)

1 כ'ול אפי' מעולה בריסין. לקודה יותר מפורות ידא סרק קודם לו: ת"ל רק. מיטע הקדמה:
2 מקוריהו. מקור שלתן ועינין. ל"א ובא לי קור שהוא רך לאבול וגדל סביב שרשיו
3 כלומר כלה עיקרם מפני שמפסיד ונאכל את הקור גופני כג' דיקל. מדמי היין יבולין
4 אנו לקנות קרקעות וידעו דקלי לא כג' גופני אין שבתן עולה אלא לדרב מוטעו. **מתני'**

5 **א"ע"פ** שהוא נתן לו כו'. חסקתא היא ולא ר' 1
6 עקבא קאמר ר' על מנת לפשוט. בנימ מפרש 1
7 לה. **גמ'** כל אלו שאמרו. סלי קנה וקאתים 2
8 וד' מוא דמיא בישת לא אבל צער. שדוא על 3
9 בושותא מפני נדחת לה שקלה יד ללמוד. ודר ארץ 4
10 ולא למד ממקדמא ליה ררמנא דרבא הוא 5
11 הדמשע אן משב דברקין וראו אתה ליתרנ 6
12 שכבת ירע. שבמיני אשה לא יוכלה לפלוט: פי' 7
13 טבעת. נקב המדולים לפנות: פקד. מרלא כתיב 8
14 ויפקוד את ערה ובתיב פקד משמע פקד כבד 9
15 תחילה לאבדוקה: תבין הוצא לנו כרמא. סוף 10
16 הגדל אצל הרבוב נשקב לעקרין פמינים שענברי 11
17 הרבוב עמו ומנציא לוקח בשבילו כלומר שגנבי 12
18 רשע לוקח עמו: מילכב פשעתי. אף הביאי 19
19 במשמע: עד אנה מאתמם. ומשה ואהרן בכלל: 20
21 אותם שיתכבדו שמונים. בברכת משה דן ונבואן 22
23 גד ואשר ונפתלי ודודיעך הרבוב: השלשים 24
25 שבעולין היו ורביעין חזיקו לפיכך כפל את שמם 26
27 לחוקם ואותן הביא יוסף לפני פרעה כדי שלא 28
29 יבדור אותם לחיות ראשי גזירות ולהשרימם: כל 30
31 השבטים: וצאו עצמתיכם ממצרים ונקברו 32
33 בארץ ישראל שצאמר והתעליתם את עצמתי 34
35 מזה אתכם ששוחו יי משמעי שאף מיתכתם 36
37 הגלו ולא נכתב יוסף אלא לודיעך שבחו של 38
39 משה שקל ישראל נתעסקו בבניה והוא סעק 40
41 במערה: מגוללתי בארץ. לא היה שלדו קיימת 42
43 ומדוברת מפני נדחת דקאמר ליה לעקוב אה לא 44
45 אביאנו אליך והטאתיך לה כל הדינים (כראשית 46
47 מוא) ואע"פ שתנחיתם והטאתי נפקא לן ממכתב 48
49 מכתב דף יא: קללת חכם אפי' על הנאי הוא 50
51 באתי יי גרם לראובן כו'. מדרש אגדה הוא 52
53 בתנחומא: מפיין שהודה יהודה ואמר ודקרה 54
55 ממני עמד ראובן ואמר אני כלכלתי וצויעי אבי: 56
57 **לשא.** נכנס כל עצם ותחתך למקומו ששף 58
59 משם לשפא אשליה: שדואן בלעז' כמו שף 60
61 מדוכתה: וחלץ דין מנא: אליבא דהלכתא. א"ל 1
62 הנה מוסתיקא מלימני מילתא דתמי 2
63 הלכתא כיומיה: לא הנה סליקא ליה. כלומר לא 3
64 היה עולה בידו למיטר שמועתא: אליבא 4
65 דהלכתא: הסלין והמבורין ונתנין לכהן. 5
66 והשקדים א"ל היו נתונין קלתייהון לכהן: 6

1 **למחר** אייתי לי מקוריהו. משמע דגופני עדיפי מדוקלי ותמידי כדראשח נפולו לה נכסיס 1
2 (מכוננת עט. ושה דיה אילני) אמר גבי נפלו לה כספיים ולקח בהון קרקע דיקלי 3
3 ואילני דקלי אילני וגופני אילני אלמא גופני גריעי אפילו מילני דגריעי מדוקלי ויל 4
4 דבגופנים ששאגם טורח לומר ולתמן תפרה ש בהון ריחו גדול אלא מבכסי אשתו אם יהא 5
5 קנה גפנים מתוך שצריכים הוציא מורקא לא 6
6 הנה הבעל חושש לרוציא על בכסי רחמי וילכב 7
7 לאיבוד לפיכך טוב לקנות דקלים שאין צריכין 8
8 רציא: וממילא אתי בודו שבתא וטוב הוא 9
9 לשעיהם ועוד מפרש ר"ת במדוברי את תספיעה 10
10 (כ"ב פב. ושה דיה מתקוף) פריזי דדיקלא 11
11 מתקיימין טפי מילני וגופני ונכסי מלוג של 12
12 אשה בעין דבר המתקיים יותר 13
13 **כפאשר** אמר אברקס אל אבימלק. לאו בתריין 14
14 משתעי שהרי המלאכים בישרו את 15
15 שרה מפסח שלפניו אלא לזה בריח כמו 16
16 שהתפלל על אבימלק. **אלו** הנבגלין בשמות. 17
17 בכראשת רבה יש פסאד שהנבגלים גוורים היו 18
18 כמו יהודה שנבפל: **מי** גרם לראובן שהודה 19
19 יהודה. אע"ג דאמר מפרש השב ראובן אל המד 20
20 מלמד ששם משקו ומתעטרוו בשבלי יצויעי אבי 21
21 וזה היה קודם דמשעה קמר מבל מקום אל הודה 22
22 בריבם עד אשר שהודה יהודה: שתיין

1 **או** עד שייבקש ממונו שצאמר השב אשת האיש כי נביא הוא והתפלל בעדך דאשת נביא 1
2 בעי אהרורי אשת אחר לא בעי אהרורי אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן השב 2
3 אשת האיש מבל מקום ודקא אמרת הגוי גם צדיק תהרוג הלא הוא אמר לי אחותי היא 4
5 והיא גם היא אמרה אחי הוא נביא הוא וכבר לימד אכסנאי שבא לעיר על עסקי אכילה 6
7 ושתה שואלין אותו או על עסקי אשתו שואלין אותו אשתך היא אחותך היא מפאן לכן 8
9 נח שיהרג שתיה לו ללמוד ולא למד: **פי** צער ה' אמר ר' אלעזר שתי עצירות הללו 10
11 למה אחת באיש שכבת ורע שתיים באשה שכבת ורע ולידה במתניתא תנא שתיים באיש 12
13 שכבת ורע וקטנים שלשה באשה שכבת ורע וקטנים ולידה בריבא אמר שלש באיש שכבת 14
15 ורע וקטנים ופי טבעת ארבעה באשה שכבת ורע ולידה וקטנים ופי טבעת: בעד כל דהם 16
17 אמרי דבי ר' ינאי אפילו תרגולת של בית אבימלק לא הטילה ביצתה א"ל רבא לרבה בר 18
19 מרי מנא הא מילתא דאמר רבנן כל המבקש רחמים על הבורי והוא צריך לאותו דבר 20
21 הוא נענה תחילה א"ל דכתיב וה' שב את שבות איוב בהתפללו בעד רעהו אמר ליה את 22
23 אמרת מהתם ואנא אמינא מהתא ויתפלל אברהם אל האלהים וירפא אלהים את אבימלק 24
25 אל אבימלק אמר ליה רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי בהדי הוצא לכן 26
27 פרבא א"ל דכתיב למה תריבו אלי פלכם פשעתם בי נאם ה' אמר ליה את אמרת מהתם 28
29 פתיב ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים מאן נצוה חמשה א"ל הכי א"ל דמינא אותן שהוכפלו 30
31 בשמות יהודה נמי איכפולי מיכבל אמר ליה למילתיה הוא דאיכפל דאמר ר' שמואל בר 32
33 רבא

34 **נחמני** אמר רבי יונתן מאי דכתיב וחי ראובן ואל ימות וחי ומתו מספר וזאת ליהודה כל אותן ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר 35
36 היו עצמותיו של יהודה מגוללין בארון עד שבא משה ובקש רחמים אמר לפניו רבונו של עולם מי גרם לראובן שיודה יהודה 37
38 מיד שמע ה' קול יהודה על אבירה לשפא לא הוה קא מסקי למתיבתא דרדיקא ואל עמו תביצא לא הוה ידע מאי קאמרי רבנן 38
39 ולמשקל ומיטרה בהדי רבנן דיוו רב לו לא הוה סליק ליה שמעתתא אליבא דהלכתא ועוו מצרו תרהו אמר ליה רבא לרבה 39
40 בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי בטר ענאי אולא ענייתא אמר ליה דתנן עשרים מביאין בפגורים בקלותות של זבוב ושל 40
41 כסף ועננים כפלי נצרים של ערבה לקופה הפלים והפגורים נותנים לכהנים אמר ליה את אמרת מהתם ואנא אמינא מהתא

וטבא

שיתין רהטני רהטני. פירט הררי משולם שיש בשנה עתים ורע וקציר וקור וחום וקצין
(דחוקה ומפרש בפרק המקבל כימי דה קה) שקל אהו שדן חדשים והם ס' יום ובתבם
דחוק דאריתא דגמרא דבתי כמו שיתין תיבילי מטי לכבא דבסמך ובאלו טריפות ודחיל דף
(נה) שיתין מאני דפרקלא תלו ליה בפרקתיה

המרא

מקשה קמי וטיבתא משיקה. כלומר
המקשה קמי עיני קמי שיהא
רוצה בדמרא במדרש טוב טעו ויכרה זה משה
רבינו עזי' שאל הקד'ה וספקת דף והוא סמך
בב' ידיו כדכתיב ויסמך ידיו עליו ובתוספת פ'
מקרא: ג' קמא דשרכי. כלומר מקום הבטלים
ופי קמא היינו מקום כמו הלחא האלי' כדא
קמא דתבונס (לעיל דף גה) וכן מפרש בסוכה וף
לכ: וכן הלחא טרפי' בחד קמא במקום אחד
שליש עליו סמכין לו על זה שכן דרך התוסים
ובקמא פי' של ק' עלים בקמא אחד ואם כן לא
ימנא לעולם דהס כשר.
דשרכי. טעלים וכן בשרכא בסוף יש נחלין
(כ' דף קל. ושם) כמו איש יודע
ציד (בראשית כח) ומתרגמין בגרא נחשירין
מפי' רת' נח ובטל ובגורף גורס שירכן בדלית'
ומפרש לשון שקט ומשקט הארץ הרגומ'
והשוכות ארעא (שופטים ו): וז' תוס' כ"ב לטל.)
משולש' ככתובים. כל עוף כנה למינה ישכון
אין זה מנרא בקל התורה ושקא
בספר כן ס' טרא הוא וכן סלסלה ותרוממך וכן
גדיבים ושוברק:
דאיכא

וקמא סמא. די לו נגעו אלא שמכית את עצמו על כרוה השיל עליו הכתוב חזקה
שיתין רהטני רהטני. ששים איש רצו ולא הגיעו לאוכל שדירתא אופקא לנבך מוטי. כלומר
טול אפקה של חמור והסירוה אליו ושים אותו על נבך כלומר הורה לדרביו ואל תענהו.
מוש לשון לא ימש (שמות יט) כלומר הסירוה אליו כמו סור (בראשית יט) שפחת שיר.
אמר ריהא ענהה וז' גברתא: ועיניה' מטיי'.
ענין צמות למעלה לעמדתו למערהו למנוחהו ותיביו
בכתובות (ס' ט) מנוף עיני: שפיל ואויל. כלומר
מקום עומותו של אדם לא יתא שיש מלשאל
דבר הצריך לו בין לתורה בין לפרנסתו ולתבוע
חובו: באשר ייבט וז'. באביגול כתיב שהתקח
מתנבאה שימיה נבל בעלה ובתוך דבריה
מרווח דודר עיבורא את יפיה: תבלי. אבות
ותכאבות: וז' אני עקרה. אלקא קמבל היה עליו
שלא יזמן למשתהו. שיתין. לאו סמכא נפקי
אלא מילתא בעלמא הוא דקמריא אנשי' ולא
דוקא הוא: ויפיה אפרהס. נתקמא ביחפא חפרא
למריה ושיבתא לשפית. היין של מלך הוא
והשתיין אותו מחזיקין טובה לשר המשקה ולא
למלך: ויפמור' את ידיו. תלה החכמה והגדולה
במשה כאלו הוא נותק' להודיע והיא אקח
אלא יפיה חכמה: גללי. אבינס לשון מורי' ל"א
גללים ממש וראשון ישרי דגללים ממש ארודיה
הוא: קמא דשרכי. אילנות טעלים ואין עושים
פרי' כמו גברא דשרכא כפי כלומר דרך מלך רע
ליגדל בצד איל סרק' המחזיק ל'טמא סמא כו'.
במסכת בליס היא הפרק טענת אדם דקתי
אנקלי' של ודגש ושל שילוח' טמא' ושל מנרת
עין טורדה זה הלכל המוחרף לטמא טמא
לטהור טורח אנקלי' מסמר של מחבת עשוה
כמולג לתלות שם בחוקה בעלמא ותיבוי
בכולם כדארמין' תמיד טעמ' נשקט' (מסחים סו.)
אנקליות של כולו' היה תרובין' בעמידים כ' ואם
תתבו במנורת עין דפשיטי עין ג'י בטל מסמר
לגבה ואקח מקבלת טומאה ואפי' נגעה בו
טומאה בלב דרגש בשולחן מקבלת טומאה
הן אף הוא מקבל טומאה' לא לתום הלך ידיו.
רבי אליעזר סבר ידיו עין עמא הוא דרנן
פלגי עליה בשיטתו תולין' כאלו טריפות' ר'
הוא: אשטוריג' ל' קרית תרף. דלתיבוי
ולק עקרי' דתי' נוניא. כותל הפל' עליו כלומר
היחוד הפול ברשעו רחוק בידים: דשית' מניה.
שפחת מניה ככר בצמא: לא תשי' ביה קלא.
מוטיא בלעז' כלומר דבר הנצרך לה פעם אחת
שוב לא תבונה: א' דלית' דורא דליא. אם חרלה
ותגדיה המשוה עמי דלינא דורא משוי' משל' הוא
שאין אדם רוצה לינקס ספקתו דיומן ומתח
על דבר קלא אם כן משהתח' תיבוי' עמו. כ'
היון וזויר' לגברי'. כשהיונו טענים היינו חשבים
בגברי' השקא וקשיטא. בעשוי' שהתקנו דבנו
שפלים בתקנות:

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26

מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי שפיל ואויל בר אווחא ועיניה' מטייפי אמר ליה דכתיב
והטוב ה' לאדני וכתב [את] אמתך אמר ליה רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמרי
אינשי שיתין תכלי מטייה לרבא דקל חבריה שמעו ולא אכל אמר ליה דכתיב ולי אני
עבדך ולצדוק הכהן וליבנהו בן יהודע וברישלמה עבדך לא קרא א"ל את אמרת מהתם
ואנא אמניא אהרא וכתב אהלה שרה אמו וקח את רבקה והתי' לא אשה ויאהבה
ויבאם וצחק אהרא אמו וכתב בתריה ויפך אברהם וקח אשה ושמיה קטורה אמר ליה
רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי חמרא למריה טיבותא לשיקה אמר ליה
דכתיב וסמכת את ידך עליו למען ישמעון ויראו כל עדת בני ישראל ותיבוי' ויהושע בן נון
מולא רוח חכמה פי סמך משה את ידיו עליו וישמעו אליו כל בני ישראל וגו' אמר ליה
רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי קלכא ככפניה גללי' מבלע דכתיב נפש
שבעה תבוס נופת ונפש רעבה כל מר מתוק א"ל רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא
דאמרי אינשי מטייל ואויל דיקלא בישא גבי קמא דשרכי אמר ליה דבר זה כתוב בתורה
שניו כפניאום ומשולש כפתיבום ותנן כפתיביתין ותנינא כפרייתא כתוב בתורה דכתיב וקלך
עשו אל ישמעאל שניו כפניאום דכתיב ותקלמנו אל יפתח אנשים רקים ויהיו עמו ומשולש
כפתיבום דכתיב כל עוף למינו ישכון ובני אדם לדומיה לו תנן מנתי' כל המחזרף לטמא
טמא כל המחזרף לטהור טהור ותנינא כפרייתא רבי אליעזר אמר לא לתום הלך דורו אצל
עורב אלא מפני שהוא מביא אמר ליה רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי
קריב תכרד ולא אמר מינו גודא רבה שוי' ביה א"ל ינן מתירתין ולא מתירת' מנתיאמתי
לא תהיה עוד אמר ליה רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי בירא דשתיית

מנייה לא תשדי' ביה קלא א"ל דכתיב לא תתעב אדומי פי אחיך הוא ולא תתעב מצרי פי גר היית בארצו אמר ליה רבא לרבה
בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי אי דלית דורא דלינא ואי לא לא דלינא אמר ליה דכתיב ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי
והלקתי ואם לא תלכי עמי לא אלך א"ל רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי פי הוינן וזמרי' לנבחי' השתא דקשיטא
לדרבין אמר ליה מעיקרא כתיב וה' הולך לפניכם וימם פעמור ענן נחומתם הדרך ולילה פעמור אש להאיר להם ולכפוף כתיב
הנה

אחד הוצעו ואחד הנצטק במשפט. והרה אפי' ודגתי אנת (שמות כב) שנים במשפט;
אלא משפטיהו מן הוצעו תחילה. כדאשכחן בשורה: על מנת לפטור. על מנת שהתא
פטור דבא אמר לש' שאין אדם מוחל על ראשי אבריו. וברייחא את תקשי דעל צטור
מוחל אדם: צערי. באב מנה: ורבי יוחנן אמר. אדם מוחל על הכל ומתניתין לאו דא"ל

הנה אנכי שולח מלאך לפניך לשמורך בדרך א"ל רבא
לרבה בר מר מנא הא מילתא דאמרי אינשי בתר מרי
ניכסי ציבי משך א"ל דכתבי וגם לזוט החולק את
אברם היה צאי וצקר ואהלים אמר רב תנן המוסר דין
על חבריו הוא נענש תחילה שצאמר ותאמר שריו אל
אברם המסי עריך וכתבי ויבא אברהם לפטור לשה
ולכתובה ורבי מילי דאית ליה דינא בארעא אמר רבי
יחזק אוי לו לצועק יותר מן הנצטק תניא גמי הכי
אחד הוצעו ואחד הנצטק במשפט ע"ל שפומהוהו
לצועק יותר מן הנצטק ואמר רבי יחזק לעולם אל
תתי קללת הדייטין קלה בעיניך שהתי אבמקל קלל את
שרה ונתקנת בורעה שצאמר הנה הוא יך כסתה
ענינם אמר לה הואיל וכסתה מפני ולא גילית שהוא
אשך ונרמות אלי הצער הזה יהי רצון שיהי לך בני
כסתי ענינם ונתקנים בורעה דכתיבי ורבי פי' יתק
ותכתני עניו מראות אמר רבי אבהו לעולם יהא אדם
מן הרודפין ולא מן הרודפין שאין לך גדרף בעופות
ויתר מתורים ובני ונה ויתקשרן התשוב לגבי מנזבה:
האומר סמא את עיני כו': א"ל רב אפי בר הקא
לרבא מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר ליה
רישא לפי שאין אדם מוחל על ראשי אבריו א"ל וכי
אדם מוחל על צערו דתניא אמר רבני פצעני על מנת
לפטור פטור אשתיק אמר מרבי שמיע לך בתיא אמר

הדרן ערך החובל

ליה הכי אמר רב ששת משום פגם מושפחה איתמר ר' אושעיא אמר משום פגם מושפחה
רבא אמר משום שאין אדם מוחל על ראשי אבריו שלו רבי יוחנן אמר יש הן שהוא פלאו
ויש לאו שהוא כהן תניא גמי הכי הכני פצעני על מנת לפטור ואמר לו הן הרי יש הן שהוא
פלאו קרע את כסותי על מנת לפטור ואמר לו לאו הרי לאו שהוא כהן: שבר את בדי קרע
את כסותי חייב: ורבינתי לשמור ולא לאבד לשמור ולא לקרוע לשמור ולא לחלק לענינים
אמר רב הונא לא קשיא הא דאיתי לרביה הא דלא איתי לרביה אמר ליה רבה לשמור דאיתי
לרביה משמע אלא אמר רבה הא והא דאיתי לרביה ולא קשיא הא דאיתי לרביה בתורת
שמירה הא דאיתי לרביה בתורת קריעה ההוא ארנקה דצדקה דאיתי לפומבדיתא אפקדה
רב יוסף גבי ההוא גברא פשע בה אתו גבוי גביתה חייביה רב יוסף א"ל אבוי והתניא לשמור
ולא לחלק לענינים אמר ליה עמי דפומבדיתא מיקץ קיין להו ולשמור הוא:

הדרן ערך החובל

ידא שמיא ידקור עמו ורתי אדם אם חקרע ועבדו ברוי הוא דקאל ר' אבאי דאקא לרביה בתורת קריעה אשיל בשעת תנקה חייב על הקריעה וברייחא בולא אקא לרביה שאיל טול פסין
פלניו ומוחן שם תשמרוהו לו ואם רעוהו תקרעהו ואח"כ נטלו וקרעו דכיון שאינו טל עליו אלא שנתן לו רשות קודם שיחנהו ליהו אם בן ארץ חושש אם יאבדוהו ולפטורו לגמרי נתן לו רשות
אל רבה לשמור דאיתי משמע דכתיב משפט קרא שנתן לו רשות לשמור מלבד אכל נתן לו גם לאבד אין עליו דין שומר אלא אמר רבה תנין בראקא לרביה בתורת שמירה מלבד
חשוב נמלך ונתן לו רשות לקרוע שכיון שמתחילת תנתינו נתנו לו לשמור ולא לקרוע והנפק קיבל עליו מה שאומר אח"כ לקרוע אם ירעה אינו אלא משטה ופטורו מילי וברייחא בראקא
לרביה בתורת קריעה שמשעת תנקה א"ל בן דכיון שואמר לו בן קודם שנעשה שומר אין חושש אם יקרע וכ"ש אם לא עשאו שומר אלא א"ל קרע כסותי וישובר כדי המוחן לפריך שהוא

פטור.

הדרן ערך החובל

דינא בארעא. ובמי שרה היה כדי של שם קיים:
הוצעו ואחד הנצטק. אומר רבינו דביסרי מותו בי"א אחד הוצעו ואחד
שאין צועק במשפט פירוש בין אותו שהעני צועק עליו בין אותו שאין העני צועק
עליו שניהם נענשים עליו מסתברא כיון שאין מחויב בעטו זה המה זה אלא על הכיב כשמוע
אשמע (את) צעקתו וררה ופי' ששמעתי לצועק
יותר ממני שאינו צועק לפני אפי' או לא נפק
מקרה כמו שפי' בקונטרס לפי גירסת הפסוקים:
משום פגם משפחה. ומשלים על אפילו עשה:
ורבי יוחנן אמר יש לאו שהוא כהן יש הן
רישא כאלו. לשניו מתני קאתי מיש
רישא ומיש סיפא ופירש בקונט' בין רישא ובין
סיפא אם א"ל לאו בתמיה הוי כן ואם א"ל הן
בתמיה הוי בלאו ותרמי למיתני ברישא תרתייהו
גזק גופו וממונו וכן בסיפא אלא ארוקא דמילתא
נקט שדרך למחול על נזק ממונו ואין דרך למחול
על נזק גוף ורזקה הוא אלא נראה לפרש דגזק
גופו אפי' א"ל הן שדומה באומר בנדיחא
מסקמא בתמיה קאמי ובגזק ממונא אמר ליה
לאו דדומה כאומר בנדיחא מסקמא בתמיה
קאמר בין שמתחילה א"ל קרע את כסותי וישובר
את דירס שכתוב בהן ביצד ולגי ליה.
ורבינתי לשמור ולא לאבד לקרוע
לשמור חייבה נמי קאמי נתי
דפטר ליה קרא ממשעת לא מצטו שפטור אם
יארע ואמר בדין ויל' דדיין מוחקתו ולא לקרוע
דאל יא בעי אלא לפטור כשצאמר בשעתה מאי
ארבא דאל עמי אפילו לא א"ל עמי
לקרוע שלא אמר ליה בלשון שמירה פטור
בדרוש מבבלתין לשמור ר' אומר עז ששפק
אצלו ואמר דילך שטור לי אכל אם אמר ליה
עניך וכו' פטור ומעמי מתני בראקא לרביה וכי
קתני עמי לפטור פטור הדי בלא על מנת תרמי
לאשמענין פטור בולא אקא לרביה אלא כל
עיקר התנא לא בא אלא להשמיענו דבגזק ממונו
מתני עמי לפטור ובגזק גופו לא מתני ורבי מפי
הדי' לשמור ולא לקרוע פי' כשנתן לו לשמור
ולא הרשהו ולא לקרוע ולא לאבד או חייב בכל
דין שומר אכל אם הרשהו לקרוע ולאבד אם
ירעה אין עליו דין שומר להתחייב בכלם כגמ'
שקפולו לשמור כיון שנתן לו רשות גם לקרוע
ולאבד אם ירעה ואם נתתי רשות לקרוע אין
פטורו מן הקריעה אי"כ היה לו ליהשב שומר
כשנתן לו רשות גם לקרוע כאילו לא נתן לו אלא
לשמור סתם: הא דאקא לרביה. פי' מתני שנתן
לידו ואלו שומר ואם חרעה לקרוע עשה בשרונה
דכיון שחש על החפץ שלא א"ל קרע עז שבא
לידו שהפקידו אצלו תחילה מה שנתן לו רשות
לקרוע כסית דכרין אין אומר בן כדי לפטורו אלא
פטמיניהו הוא ורבי כבי שישמורו לו בריעו ולא

55

תְּלִמֵד מִסְכַּת שַׁבָּת יְרוּשָׁלַיִמִי

דוֹדְתוֹ – לְצוֹרֵף יֵצֵאת. לְמַעַט אֶת אִשְׁתּוֹ אָחִיו מֵאִמּוֹ. נֹאמֵר כֵּן דוֹדְתוֹ, וְנֹאמֵר לְהֵלֵן (ויקרא כה) **אוֹ דָדוֹ אוֹ בֶן דָדוֹ וְגֹאֲלָנוּ**. מִה דוֹדוֹ שֶׁנֹּאמֵר לְהֵלֵן – בְּאֶחָי אָבִיו מֵאָבִיו הַכְּתוּב מְדַבֵּר. אִם דוֹדְתוֹ שֶׁנֹּאמֵר לְהֵלֵן – בְּאֶחָת אָבִיו מֵאָבִיו הַכְּתוּב מְדַבֵּר.

אִם אֶת אִשְׁתּוֹ אָחִיו לְמִידָה מְדוֹדְתוֹ, מִה דוֹדְתוֹ שֶׁנֹּאמֵר לְהֵלֵן – בְּאֶחָת אָבִיו מֵאָבִיו הַכְּתוּב מְדַבֵּר, אִם אִשְׁתּוֹ אָחִיו שֶׁנֹּאמֵר כֵּן – בְּאִשְׁתּוֹ אָחִיו מֵאָבִיו הַכְּתוּב מְדַבֵּר.

עַד בְּדוֹן בְּרַבִּי עֲקִיבָה. בְּרַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל? דְּתַנֵּי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל: נֹאמֵר כֵּן אִשְׁתּוֹ אָחִיו. וְנֹאמֵר לְהֵלֵן (ויקרא כ, כה) **אִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשְׁתּוֹ אָחִיו נָדָה הִיא**. מִה נָדָה – יֵשׁ לָהּ הֵיתֵר לְאַחֵר אִיסוּרָה.

אִם אִשְׁתּוֹ אָחִיו מֵאָבִיו – יֵשׁ לָהּ הֵיתֵר לְאַחֵר אִיסוּרָה. וְיֵצֵאת אִשְׁתּוֹ אָחִיו מֵאִמּוֹ – שְׂאִין לָהּ הֵיתֵר לְאַחֵר אִיסוּרָה.

הֵיא רַבִּי אֶלְעָזָר מְקַשֵּׁי לָהּ, מִנֵּן תֵּיטִי לִיהִ? רַבִּי אֲבָהוּ, רַבִּי אֶלְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשִׁיעָא: שְׁנֵי לְאוּיִן וְכֵרֶת אַחַת לְאוּיִן הוֹלְקִין בְּרִיתוֹת מִה טַעְמָא? (שמות ז) **עַל בֶּשֶׂר אָדָם לֹא יִיסַד וּבִמְתַכְּנָתוֹ לֹא תַעֲשׂוּ כְמַהוֹ**. וּבְתִיב (עו) **אִישׁ אֲשֶׁר יִרְקַח כְּמַהוֹ וְאֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל זֶר וְנִכְרַת מַעֲמִיו**. הֲרֵי יֵשׁ כֵּן בְּשְׁנֵי לְאוּיִן וְכֵרֶת אַחַת, לְאוּיִן הוֹלְקִין בְּרִיתוֹת.

מִה עֶבֶד לָהּ רַבִּי יוֹחֲנָן? בְּאִנְשֵׁי הַכְּתוּב מְדַבֵּר, וּבְאֵת אַחֲוֹתָ לְלַמֵּד עַל כָּל הַנְּשִׂימַי. וְלִית לְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן? אֵית לִיהִ (ויקרא יח, י) **לֹא תִקְרְבוּ** – אַחַד הָאִישׁ וְאַחַד הָאִשָּׁה. וּמַה עֶבֶד לָהּ רַבִּי יוֹחֲנָן? פֶּתֵר לָהּ, וְאִינוּ מְחֻוֹר, וְעוֹד מִן הָדָא.

שְׂמוּאֵל בַּר אֲבָא בְּעָא קוּמֵי רַבִּי זְעִירָא: וְיֵצֵאוּ שְׁלָמִים וְיִחְלְקוּ לְאוּיִן עַל כָּל הַקְּדוּשִׁים לְטוּמְאָהוּ; אָמַר לִיהִ: לְצוֹרֵף יֵצֵאוּ לְמַעַט אֶת קְדוּשֵׁי בְּדֵק הַבַּיִת וּמַעֲיָלָה – שְׁלֵא יְהוּ חֵיבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּיגוּל וְנוֹתֵר וְטָמֵא.

וְלֹא מִתְנִיתָא הִיא? קְדוּשֵׁי מִזְבֵּחַ – מִצְטְרָפִין זֶה עִם זֶה לְמַעֲיָלָה, לְחֵיב עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּיגוּל וְנוֹתֵר וְטָמֵא, מִה שְׂאִין כֵּן בְּקְדוּשֵׁי בְּדֵק הַבַּיִת! אָמַר לִיהִ: מִכֵּיּוֹן שְׁתֵּן מִצְטְרָפִין הוֹלְקִין? אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: וְכֵינִי וְיִחְלְקוּ וְלֹא יִצְטְרָפוּ.

[דף מ"ז ע"ב]

כָּלל בְּעֵשֶׂה וּפְרַט בְּלֹא תַעֲשֶׂה? מִילְתֵּיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: כָּלל וּפְרַט הוּא. דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: לֹקִין עַל הַתְּרִישָׁה בְּשָׂבִיעִית. רַבִּי יוֹחֲנָן אָמַר: אִין לֹקִין עַל הַתְּרִישָׁה בְּשָׂבִיעִית.

וּמַה טַעְמָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר? (ויקרא כה) **וְשַׁבְתָּה הָאָרֶץ שַׁבָּת לָהּ** – כָּלל. שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע וְכִרְמֶךָ לֹא תִזְמַר – פְּרַט. תִּזְרַע וְתִזְמַר אִם תֵּן כָּלל הוּא, וְלִמָּה יֵצֵאוּ? לְחִישׁ אֶלִיָּהוּ, לֹמַר לָךְ: מִה תִּזְרַע וְתִזְמַר – מִיּוֹחֲדִין שְׁתֵּן עֲבוּדָה בְּאֶרֶץ וּבְאִילָנָה, אִם אִין לִי אֶלָּא דְּכֵר שְׁהוּא עֲבוּדָה בְּאֶרֶץ וּבְאִילָנָה.

תְּלִמּוֹד מִסְכַּת שַׁבָּת יְרוּשָׁלַיִמִי

מה עבד לה רבי יוחנן? שְׁנֵי דְבָרִים הֵן, וּשְׁנֵי דְבָרִים שְׁיִצְאוּ מִן הַכֶּלֶל – אֵינָן חוֹלְקִין. וְלִית לְרַבִּי אֱלֶעָזָר חוֹלְקִין? אֵית לֵיהּ, לְחִלּוּק – אֵינָן חוֹלְקִין, הָא לְלַמֵּד – מִלְּמַדִּין.

וְלִית לְרַבִּי יוֹחָנָן מִלְּמַדִּין? שְׁנֵינָא הֵיא שְׁכַלְל בַּעֲשָׂה וּפְרַט בְּלֹא תַעֲשֶׂה, וְאִין עָשָׂה מִלְּמַד עַל לֹא תַעֲשֶׂה, וְאִין לֹא תַעֲשֶׂה מִלְּמַד עַל עָשָׂה. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר: וְעָשָׂה מִלְּמַד עַל לֹא תַעֲשֶׂה, וְאִין לֹא תַעֲשֶׂה מִלְּמַד עַל עָשָׂה?

עַל דַּעֲתִיחַ דְּרַבִּי אֱלֶעָזָר – נִיחָא מוֹתֵר לְחַפּוֹר בְּה בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת.

עַל דַּעֲתִיחַ דְּרַבִּי יוֹחָנָן מַחוּ לְחַפּוֹר בְּה בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת? בְּשֵׁם שְׂאִין מִלְּמַדִּין לְעַנּוּן אִיסוּר, בֵּן לְעַנּוּן הֵיתֵר לֹא יִלְמְדוּ!

אָמַר רַבִּי בַּא קְרַמְיָנְגָא: טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן, שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע – וְלֹא בְּשָׁבִיעִית. שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמַר בְּרַמְדָּה – וְלֹא בְּשָׁבִיעִית. כֹּל לֹא תַעֲשֶׂה שְׁהוּא בַּא מִכַּח עָשָׂה – הוּא עוֹבֵר בַּעֲשָׂה.

רַבִּי יוֹסֵה אָמַר: אֲפִילוּ עָשָׂה אִין בּוּ. רַבִּי יְרֵמְיָה אָמַר: עוֹבֵר בַּעֲשָׂה. וְלִידָא מִלְּהָ כְּתִיב וְשָׁבַתָּה הָאָרֶץ שַׁבָּת לָהּ? לְעַנּוּן לֹא תַעֲשֶׂה שָׁבוּ.

יְכוּל יְהוּ לֹאקִין עַל הַתּוֹסַפְתָּא? רַבִּי יוֹחָנָן פְּתַר מִתְּנִיתָא, יְכוּל יְהוּ לֹאקִין עַל יְדֵי חֲרִישָׁה בְּשָׁבִיעִית. רַבִּי אֱלֶעָזָר פְּתַר לָהּ מִתְּנִיתָא, יְכוּל יְהוּ לֹאקִין עַל אִיסוּר שְׁנֵי פְּרָקִים הֲרֵאשׁוּנִים.

[דף מ"ז ע"א]

אֵית תַּנְיִ תַּנְיִ: שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שְׂדֵה וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמַר בְּרַמְדָּה. וְאֵית תַּנְיִ תַּנְיִ: שְׂדֵה לֹא תִזְרַע וּבְרַמְדָּה לֹא תִזְמַר. מֵאן דְּמַר שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שְׂדֵה וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמַר בְּרַמְדָּה – מְסִייעַ לְרַבִּי יוֹחָנָן. וּמֵאן דְּמַר שְׂדֵה לֹא תִזְרַע וּבְרַמְדָּה לֹא תִזְמַר – מְסִייעַ לְרַבִּי אֱלֶעָזָר.

מִתְּנִיתָא פְּלִיגָא לְרַבִּי אֱלֶעָזָר! (דברים יב, יג-יד) הַשְּׂמֵר – בְּלֹא תַעֲשֶׂה. פֶּן – בְּלֹא תַעֲשֶׂה. וְכְתִיב: שָׁם תַּעֲלֶה עֲלֵתֶיךָ וְשָׁם תַעֲשֶׂה. שָׁם תַּעֲלֶה – זוּ הַעֲלִייה. וְשָׁם תַעֲשֶׂה – זוּ שְׁחִיטָה וּזְרִיקָה. מַה הַעֲלִייה שְׁחִיבָא בַּעֲשָׂה – הֲרִי הוּא בְּלֹא תַעֲשֶׂה, אֲפִ שְׁחִיטָה וּזְרִיקָה שְׁהוּן בַּעֲשָׂה – יְהוּ בְּלֹא תַעֲשֶׂה!

בְּגִין דְּכְתִיב שָׁם תַּעֲלֶה וְשָׁם תַעֲשֶׂה. הָא אִילוּלָא הוּוּ כְּתִיב שָׁם תַּעֲלֶה וְשָׁם תַעֲשֶׂה – אִין עָשָׂה מִלְּמַד עַל לֹא תַעֲשֶׂה, וְאִין לֹא תַעֲשֶׂה מִלְּמַד עַל עָשָׂה! מַה עָבַד לָהּ רַבִּי אֱלֶעָזָר? שְׁלֹא תֵאמַר, כִּמְחַ דְּתִימַר גְּבִי שַׁבָּת, חֲפַר חֲרִץ נַעֲץ – אֵינּוּ חֵיִיב אֱלֹא אַחַת, וְדְכוּוּתָהּ שְׁחַט זֶרֶק וְהַעֲלָה – אֵינּוּ חֵיִיב אֱלֹא אַחַת! לְפּוּם בֵּן צְרִיד מִימַר: חֵיִיב עַל כֹּל אַחַת וְאַחַת.

כֹּל הֵן דְּתַנְיִן אַבּוֹת – יֵשׁ לְהוּן תּוֹלְדוֹת. תַּמָּן תַּנְיִנָן: אַרְבַּע אַבּוֹת נְזִיקִין. הַשּׁוֹר – זֶה הַקָּרָן. נְגִיחָה וְדַחֲפָה – אַבּוּ. תַּנְיִ רַבִּי חֵייה: נֶשֶׁד רַבִּין בַּעַט – תּוֹלְדוֹת לְקָרָן.

תָּמֹן תְּגִינֵן: אָבוֹת הַמַּיְמוּמָאָה – הַשְּׂרָיָן. וְשִׁכְבַּת זָרַע. תּוֹלְדוֹת הַשְּׂרָיָן אֵי זְהוּ? רַבִּי יוֹדֵה בְּשֵׁם רַבִּי נַחוּם: מִדְּפוֹת. מִהוּ מִדְּפוֹת? מִנְּעוֹת. אַב הַמַּיְמוּמָאָה – מִטְּמֵא אֶת הַכֶּלֶל. וְיֹלֵד הַמַּיְמוּמָאָה – אֵינֹו מִטְּמֵא אֶלָּא אוֹכְלִין וּמִשְׁקִינִין. אוֹכְלִין וּמִשְׁקִינִין וְכָלִי – אֵינֶן נִגְעִינֵן אַב הַמַּיְמוּמָאָה לְטֵמֵא זִיבְהָ. וְהִכָּא תְּגִינֵן: אָבוֹת מְלֵאכּוֹת אֲרַבְעִים חֶסֶר אַחַת. הַרְיִשָּׁה אָב.

תְּנִי רַבִּי הֵיחָא: חֶפֶר הָרֵץ נִגְעֵן תּוֹלְדוֹת לְהַחְרִישָׁה. כָּל אָבוֹת מְלֵאכּוֹת מִן הַמִּשְׁכָּן לְמִדּוּ. מִה הַרְיִשָּׁה הֵיחָה בַּמִּשְׁכָּן? שְׁהֵיוּ חוֹרְשִׁין לִיטַע סְמָמִינִין.

כִּמְהָ וְהָרוּשׁ וַיְהִי חֵיִיב? רַבִּי מַתְנֵהָ אָמַר: כְּדִי לִיטַע כְּרִישָׁה. רַבִּי אֶהָא בַר רַבִּי: כְּדִי לִיטַע זְכָרוֹתָהּ שֶׁל הַיִּמִּין. תָּמֹן תְּגִינֵן: זָרַע קִישׁוּאִין שָׁנִים – חֵיִיב. זָרַע דִּילוּגִיעִים – שָׁנִים. זָרַע פּוּל מִצְרִי – שָׁנִים. תְּנִי

[דף מ"ז ע"ב]

חַמִּים מְדִיּוֹת שְׁתִּים. רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא: הַיִּמִּין, עַל יְדֵי שֶׁהֵן חֲבִיבוֹת – עָשׂוּ אוֹתָן כְּשֶׂאֶר זָרַעוּנִי גִינָה שְׂאִינֵן נֶאֱכָלִין.

לְכָל דְּבָר שֶׁהוּא לְהַנְיִית קַרְקַע – חֵיִיב מִשּׁוֹם חוֹרֵשׁ. הַחוֹפֵר, הַחוֹרֵץ, הַנוֹעֵץ, הַמְדִיר, הַמְעַדֵּר, הַמְזוּבֵל, הַמְכַבֵּד, הַמְרַבֵּץ הַמְפַעֵפֵעַ גּוֹשִׁים, הַמְבַרְהָ בְּהַרְשִׁים, הַמַּצִּית אֶת הָאוּר בְּחִישַׁת קָנִים וּבְאֶגֶד תְּמָרִים.

וְכַרְבִּי זְעִירָא, אֲמַת הַחִמּוֹם שֶׁהוּא מְכַשֶּׁרֶת צְדָדֶיהָ לְזוּרְעָה.

הַמְסַקֵּל. הַבּוֹנֵה מִדְּרִיגוֹת. הַמְמַלֵּא אֶת הַנְּקָעִים שֶׁתַּחַת הַיִּתִּים. וְהַעוֹשֶׂה עוֹגִיּוֹת לְגַפְנִים, וְכָל דְּבָר שֶׁהוּא לְהַנְיִית קַרְקַע – חֵיִיב מִשּׁוֹם חוֹרֵשׁ.

רַבִּי חֵיִיה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הַמְבַשֵּׁל נְבִילָה בְּיוֹם טוֹב – אֵינֹו לֹקֵחַ שֶׁהוֹתֵר מִכָּל בִּישׁוּל בְּיוֹם טוֹב. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ אָמַר: לֹקֵחַ, שֶׁלֹּא הוֹתֵר מִכָּל בִּישׁוּל אֶלָּא לְאֶכִּילָה בְּלֶבֶד.

הַחֵיִיב רַבִּי בָּא בַר מִמֶּל עַל דְּרַבִּי יוֹחָנָן: מַעֲתָה, הַחוֹרֵשׁ בְּיוֹם טוֹב – אֵינֹו לֹקֵחַ, שֶׁהוֹתֵר מִכָּל הַרְיִשָּׁה בְּיוֹם טוֹב!

רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי אֵילָא: לֹא הוֹתֵרָה הַרְיִשָּׁה בְּדַרְבָּה.

רַבִּי שְׁמִי אָמַר קוּמִי רַבִּי יֵסָה, רַבִּי אֶהָא בְּשֵׁם רַבִּי אֵילָא: דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן הֵיא. דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: עַד שֶׁיְהִי לֹו צוֹרֵךְ בְּנוֹפוֹ שֶׁל דְּבָר.

קם רבי יוסה עם רבי אחא, אמר ליה: את אמרת דא מילתא? ולא כן אמר רבי יוחנן דכרי רבי מאיר, עשרים וארבע דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל, וזה חד מהם, נימור עשרים ושלשה!

[דף מ"ח ע"א]

אלא רבי מאיר ורבי שמעון שניהן אמרו דבר אחד! ולכן סברנן מימר: רבי יוסי ורבי שמעון – שניהן אמרו דבר אחד. נימור רבי מאיר ורבי יוסי ורבי שמעון – שלשתן אמרו דבר אחד! אלא מילין דצריכין לרבנן – פשיטין לבון. פשיטין לרבנן – צריכין לבון. קצר לצורך עשבים – חייב משום קוצר, ואינן חייב משום מייפה את הפרקע.

לא צורכה דלא, קצר לניפות את הפרקע, מהו שיהא חייב משום קוצר ומשום מייפה את הפרקע? ואפילו תימר דרבי שמעון הוא, ברם ברבנן, מכל מקום הרי חרש, מכל מקום הרי קצר.

אמר רבי מנא: מיליהון דרבנן מסייעין לרבי יוסי! דמר רבי חייא בשם רבי יוחנן: דג שפקטו, אם לגופו – הרי זה פטור. אם להוציא ציר – חייב, ואפילו תימר דרבי שמעון היא דמר. ברם ברבנן – מכל מקום הרי סחט, מכל מקום הרי הוציא ציר.

כל דבר שהיה מכהיל את הפירות – חייב משום זורע.

הנוטע, המכריד, המרכיב, המקרסם, המזרד, המפסל, המזחה, המפרק, והמאבק, המעשו, המתליע, הקוטע, הפד, והמשקה, והמנקה, והעושה בתים, וכל דבר שהוא להכהיל את הפירי – חייב משום זורע.

זעירא בר חייא בר אשי בשם כהנא: הנוטע בשבת – חייב משום זורע. רבי זעירא אמר:

[דף מ"ח ע"ב]

הזומר – בנוטע. נטע וזמר בשבת, על דעתיה דכהנא – חייב שתים. על דעתיה דרבי זעירא – אינו חייב אלא אחת. בלום אמר רבי זעירא, לא הזומר בנוטע? ולמה הנוטע בזומר? הכל היה בכלל זריעה, ויצאה זמירה להחמיר על עצמה. מפני שיוצאת זמירה להחמיר על עצמה, את פוטרו משום זורע!

הוי, לא שנייא, נטע וזמר בשבת, בין על דעתיה דרבי כהנא, בין על דעתיה דרבי זעירא – חייב שתים.

וְחֻקֵי קוֹצֵר. תִּנְי רַבִּי חֵיִיא: הַקּוֹצֵר, הַבוֹצֵר, הַמוֹסֵק, הַגּוֹדֵר, הַתּוֹלֵשׁ, וְהַאֹרֵה – כּוֹלְהֵן מִשּׁוּם קוֹצֵר. הֵהָן דְּגָזוּ סְפּוּג, גּוּמִי, קְרוּלִין – חֵיִיב מִשּׁוּם קוֹצֵר וּמִשּׁוּם נוֹטֵעַ. הֵהָן דְּגָזוּ סְפּוּג גּוּמִי קְרוּלִין – חֵיִיב מִשּׁוּם קוֹצֵר, וּמִשּׁוּם נוֹטֵעַ.

הֵהָן דְּגָזוּ כּוּסְבָר, בְּרִיתֵין, בְּרַפְס, גְּרַגְר, טְרִיקְסִימִין, כְּשׁוּמִין, נַעֲנַע – חֵיִיב מִשּׁוּם קוֹצֵר וּמִשּׁוּם זוֹרֵעַ. רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: הַנּוֹתֵן עֲצִיץ זָקוּב עַל גְּבִי עֲצִיץ זָקוּבָה – חֵיִיב עֲלֶיהָ מִשּׁוּם קוֹצֵר וּמִשּׁוּם זוֹרֵעַ.

רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: הַקּוֹצֵץ קוֹרֵת שְׁקֵמָה – חֵיִיב עֲלֶיהָ מִשּׁוּם שְׁלֵשׁ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: וְלֹא פְּלִיגִין, הַקּוֹצֵצָה – חֵיִיב מִשּׁוּם קוֹצֵר וּמִשּׁוּם זוֹרֵעַ. הַמּוֹחֵקָה – חֵיִיב מִשּׁוּם מִכָּה בְּפִטְיֵשׁ.

רַבְּנָן דְּקִיסְרִין אָמְרִין: הֵהָן דְּצִיִּיד כּוֹרֵא, וְכָל דְּבָר שְׁאֵתָהּ מִבְּדִילוֹ מֵחַיִּיתוֹ – חֵיִיב מִשּׁוּם קוֹצֵר. וְהַמְעַמֵּר. רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר סְכַרְטַאי בְּעֵי: תּוֹלְדוֹת הָעֵימּוֹר אֵי זֶה הִיא? רַבִּי יוֹסִי שְׁמַעִית טַעַם מִן דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּשֵׁם רַבִּי אֶחָא. וְלִית אֲנָא יָדַע מַה שְׁמַעִית. מִי בְּדוֹן? הֵהָן דְּכַתִּית אֹרְזוֹ שְׁעָרִין חֲלוּקָה – חֵיִיב מִשּׁוּם דָּשׁ.

הֵהָן דְּשַׁטַּח צִלִּין צִימוּקִין מְסוּסָהּ בּוֹקְלָטָה – חֵיִיב מִשּׁוּם מַעֲמַר. כָּל שְׁחִוָא נוֹגַע בְּאוֹכֵל – חֵיִיב מִשּׁוּם מַעֲמַר. בְּקִלְפָה מִשּׁוּם דָּשׁ.

הֵדָא אֵיתָתָא, בְּד מַעֲרָבָא בְּחֵיטְיָא – מִשּׁוּם מְרַקְדָה.

בְּד מְפַרְכְּיָא בְּרַאשֵׁיָא – מִשּׁוּם דְּשָׁה.

בְּד מוֹתְבְּרָא בְּצַדְדֵיָא – מִשּׁוּם בּוֹרְרָת.

בְּד מְסַפֵּיָא – מִשּׁוּם טוֹחֵנָת.

בְּד מְנַפְיָא – מִשּׁוּם זוֹרָה.

גְּמָרָה מְלֹאכְתָהּ – מִשּׁוּם מִכָּה בְּפִטְיֵשׁ.

הֵהָן כִּיתְנֵיָא, בְּקוּפְנָה – מִשּׁוּם דָּשׁ. בְּמַעְרוֹכָה – מִשּׁוּם טוֹחֵן. בְּאַפְסָמִיתָהּ – מִשּׁוּם זוֹרָה. בְּכַף – מִשּׁוּם בּוֹרֵר.

בְּד מְפַלֵּג – מִשּׁוּם מְנַפְהָ. בְּד מוֹתְלֵשׁ – מִשּׁוּם מְהַתְדָה. גְּמַר מְלֹאכְתוֹ – מִשּׁוּם מִכָּה בְּפִטְיֵשׁ.

[דף מ"ט ע"א]

הָהֵן דְּשָׁחַק תּוֹמָא, כַּד מְפָרֵף בְּרִישׁוּיָא – מִשּׁוּם דָּשׁ. כַּד מְבַרֵר בְּקְלִיפִייתִיה – מִשּׁוּם בּוֹרֵר. כַּד שְׁחִיק בְּמִדּוּכְתָּהּ – מִשּׁוּם טוֹחֵן. כַּד יְהִיב מִשְׁקִין מִשּׁוּם לָשׁ. גְּמַר מְלֹאכְתָּן – מִשּׁוּם מַכָּה בְּפִטְיֵשׁ.

הָהֵן מִיקוּרְתָּהּ, כַּד מְבַחֵר בְּגִרְיָהּ בְּקְלוּפִיתִיה מִשּׁוּם בּוֹרֵר.

כַּד מְכַתֵּת בְּמִרְגְּזִייה – מִשּׁוּם דָּשׁ.

כַּד שְׁחִיק בְּמִדּוּכְתִיה – מִשּׁוּם טוֹחֵן.

כַּד יְהִיב מִשְׁקִין – מִשּׁוּם לָשׁ.

כַּד מְשַׁקֵּעַ בְּאַנְטְרִין – מִשּׁוּם בּוֹנֵה.

כַּד מְקַטֵּעַ בְּגוֹמָא – מִשּׁוּם מְחַתֵּד.

גְּמַר מְלֹאכְתָּו – מִשּׁוּם מַכָּה בְּפִטְיֵשׁ.

רַבִּי חֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן; דְּגִים שְׁפָחְטוּן, אִם לְגוּפָן – פְּטוּר. וְאִם לְהוֹצִיא צִיר – חַיִּיב.

רַב אָמַר: כְּבָשִׂים שְׁפָחְטוּן, אִם לְגוּפָן – מוֹתֵר. וְאִם לְמִימִיהוֹן – אָסוּר. שְׁלֻקוֹת, בֵּין לְגוּפָן בֵּין לְמִימִיהוֹן – מוֹתֵר.

שְׁמוּאֵל אָמַר: אֶחָד כְּבָשִׂים אֶחָד שְׁלֻקוֹת, בֵּין לְגוּפָן בֵּין לְמִימִיהוֹן – אָסוּר.

אָמַר רַבִּי חֵיִיָּהּ: הֲדָא דְרַב פְּלִינָא עַל דְּרַבִּי יוֹחָנָן! אָמַר לִיה רַבִּי מְנָא: לְמָהּ? דְּהָהֵן אָמַר אָסוּר וּמוֹתֵר, דְּהָהֵן אָמַר חַיִּיב וּפְטוּר!

אָמַר רַבִּי בָּא בַר מַמְל: בְּצַל שְׁרִימְקוּ, אִם לִיתָן טַעַם – אָסוּר. אִם לְהוֹצִיא שׁוֹרְפוֹ – מוֹתֵר.

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב הוּנָא: צְנֹן – טוֹמְנוּ בְּמִלְחָה, וּבְלֶבֶד שְׁלֵא יִשְׁהָא.

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב הוּנָא: כְּלִיו מִבֵּית הָאוּמָן – לוּבְשָׁן, וְאִם יִתְקַרֵּעַ – יִתְקַרֵּעַ. רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב הוּנָא: נִסְתַּבְכוּ בְּגָדָיו בְּקוֹצִים, – הָרִי זֶה מְפָשְׁרֵן בְּמִקּוּם צִינְעָה, וּבְלֶבֶד שְׁלֵא יִקְרַע.

אָמַר רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב הוּנָא: נָפַל טִיט עַל בְּגָדָיו – הָרִי זֶה מְמַרְחוּ בִידּוֹ אַחַת, וּבְלֶבֶד שְׁלֵא יִכְסַּכּוּ. רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב הוּנָא: הָהֵן נִנְעֵר, בְּחֵדָא – שְׂרִי, וּבְתַלְת – אָסוּר, וּבְתַרְתֵּי – צְרִיכָה.

הָהֵן דְּסַחֵי רַב הוּנָא וְרַב יְהוּדָה. חַד אָמַר: הֲכִין שְׂרִי, וְהֲכִין אָסוּר. וְחֲרַנְהָ אָמַר: בֵּין הֲכִין וּבֵין הֲכִין – אָסוּר.

רַבִּי אָבָא בַר זְמִינָא עָאֵל מִסַּחֵי עִם רַבִּי זְעִירָא, וְלֹא שְׂבָקִיה עֲבַד דְּלֹא הֲכִין וְדָלֵא הֲכִין.

נִפְלֹא מִיּוֹם עַל בְּגָדָיו, רַב הוּנָא וְרַב יְרִמְיָהּ, חַד אָמַר: מְנַעֲרָה – שְׂרִי. וּמְמַתְקָה – אָסוּר. וְחֲרַנְהָ מִחֻלְפָּה.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי חֵיִיא בַר אֲשִׁי: זֶה שְׂרוּקָק – מְבַלְיַעוּ בְּכִסּוּתוֹ וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ.

רבי בא בשם רבי הוויא בר אשי: איתפלגין רבי הוויא רובא ורבי שמעון ברבי, חד אמר: רוקק וישף. ותרנה אמר: אינו רוקק וישף.

מה פליגינן? בשאין שם פסיפס. אבל יש שם פסיפס – רוקק וישף. רקק והפריחתו הרוח – חייב משום זורה.

[דף מ"ט ע"ב]

וקל דבר שהוא מהוסר לרוח – חייב משום זורה.

והבורר. אמר רבי יודן: יש שהוא בורר צורות כל היום – ואינו מתחייב. יש שהוא נטל בגרונת – ומיד מתחייב. הויד עבידא? היה יושב על גבי פרי וברר צורות כל היום – אינו מתחייב. נטל לתוך ידו בגרונת וברר – חייב.

רבי יונה בעי: עשה בן בשבת, על דעתיה דבית שמאי מהו שיהא חייב? אמר ליה רבי יוסי: ולמה לא? אילו עשה בן בשבת על דבית הלל שפוא אינו חייב? והכא חייב.

אמר רבי מנא: יאות אמר רבי יונה אבא. לא אתיא אלא על דבית שמאי, למה שהותר מקלל ברירה ביום טוב – לא הותר מקלל ברירה בשבת.

בירר אוכלים מתוך אוכלים, חזקיה אמר: חייב. רבי יוחנן אמר: פטור. מתניתא פליגא על חזקיה! בורר ואוכל, בורר ומניח על השולחן. רבי בון בר חיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק: תיפתר שהיו אורחין אוכלין ראשונה ראשונה.

והתני: ובלבד שלא יבור את כל אותו המין. אם עשה בן בשבת – חייב. על דעתיה דחזקיה – שכן הבורר בדרכו בשבת חייב. על דעתיה דרבי יוחנן – שכן הבורר בדרכו במקום אחד חייב.

על דעתיה דחזקיה – אפילו עיגולין מן גזא עיגולין, אפילו רמונים מן גזא רמונים. או פניו, אפילו בני נש מן גזא בני נש?

[דף ג' ע"א]

מיי בְּדוּן? כָּל עָמָא מוֹדֵי לְהֵדָא דְרַבֵּי אִימִי. דְרַבֵּי אִימִי הָהוּא לְהָ אֹרְחִין, אִפִּיק קוּמְהוֹן תּוֹרְמוֹסִין וּפְסִילִין. אָמַר לֹן: הֲבֹן דְעֵתִיכֹן דְאַתֹּן מִיכּוֹל קִיסְיָא בְּסוּפָא.

תְּנִי: אִין בּוֹרְרִין, לֹא מוֹחֲנִין, וְלֹא מְרַקְדִין. הַבּוֹרֵר, הַפּוֹחֵן, הַמְרַקֵּיד בְּשַׁבָּת – נִסְקַל. בְּיוֹם טוֹב – סוּפָג אֶת הָאָרְבָּעִים. וְהָא תְּנִינָן: בּוֹרֵר כְּדָרְכּוֹ בְּחִיקוֹ וּבְתַמְחֻי. אָמַר רַבִּי הֲנִינָא עֲנִתוּנְיָא: דְרַבָּן גְּמִלְיָאֵל הִיא. דְרַבָּן גְּמִלְיָאֵל אָמַר: אַף מִדִּיתָ וְשׁוֹלָה. וְהָא תְּנִינָן: שֶׁל בֵּית רַבָּן גְּמִלְיָאֵל הִיוּ שׁוֹחֲקִים אֶת הַפְּלֶפְלִים בְּרִיחִים שְׁלֹהֵן! מִתֵּר לְמַחֲוֹן וְאָסוּר לְכוֹר. רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי אֵילָא: לֹא הִתְרָה מְחִינָה כְּדָרְכָּהּ.

וּמִנָּהן שְׂאִין בּוֹרְרִין וְלֹא מוֹחֲנִין וְלֹא מְרַקְדִין? רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְוִישׁ: (שמות יב) כָּל מְלֹאכָה לֹא יַעֲשׂוּ בָהֶם עַד וּשְׁמֵרְתֶם אֶת הַמִּצְוֹת. תְּנִי, רַבִּי יוֹסֵה בְּעֵי: כְּלוּם לְמַדּוֹ לְתַבְּשִׁיל אֵילָא מִכּוֹן. רַבִּי יוֹסֵה לֹא אָמַר כֵּן. אֵילָא רַבִּי יוֹסֵה בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְוִישׁ (שם) אֵדְ אֲשֶׁר יֵאבֵל לְכָל נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יַעֲשֶׂה לָכֶם עַד וּשְׁמֵרְתֶם אֶת הַמִּצְוֹת. תְּנִי הַזְּקִינָה: וּפְלִיג, אֵדְ הוּא הָרִי אֵלוֹ מַעוּטִין, שְׁלֹא לְקַצֵּר וְלֹא לְמַחֲוֹן וְלֹא לְהַרְקִיד בְּיוֹם טוֹב.

רַבִּי זְעִירָא, רַב הִיָּה בַר אֲשִׁי בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל: הַמְשַׁמֵּר – תְּיִיב מְשׁוּם בּוֹרֵר. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: לֹא מִסְתַּבְּרָא דְלֹא מְשׁוּם מְרַקֵּד. רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יוֹסֵה תְּרִיהוֹן אָמְרִין: בְּקַדְמִיתָא הוֹיָנָן אָמְרִין, יֵאוּת אָמַר רַבִּי זְעִירָא. וּמַה הַמְרַקֵּד קָמַח מְלִמְטָן וְסִלְתָּ מְלִמְעֵלָן, אַף הַמְשַׁמֵּר יוֹן מְלִמְטָן וּשְׁמֵרִין מְלִמְעֵלָן. וְלֹא הוֹיָנָן אָמְרִין כְּלוּם, לְמַח שֶׁהִתֵּר מְכַלְל בְּרִירָה, הִתֵּר מְכַלְל בְּרִירָה בּוֹרֵר כְּדָרְכּוֹ בְּחִיקוֹ וּבְתַמְחֻי, וְהִתֵּר מְכַלְל שְׁמוּר אֵף נוֹתְנִין לְתַלְוִיָּה בְּיוֹם טוֹב. וְלֹא הִתֵּר מְכַלְל הַרְקָדָה, דְמַר רַבִּי חֲנִינָא כֵּן יוֹסֵא [יְקָא] בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה:

[דף ג' ע"ב]

אִין שׁוֹנִין אֶת הַקָּמַח, אֲבָל מְרַקְדִין לְאַחֲרֵי הַנֶּפֶשׁ. אִין תֵּימַר מְשׁוּם מְרַקֵּד הוּא, יְהֵא אָסוּר! אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: וְדִלָּא כְּרַבִּי יוּדָה, דְתְּנִי בְּשֵׁם רַבִּי יוּדָה: אֲבָל בְּמַכְשִׁירֵי אוֹכֵל נֶפֶשׁ הִתִּירוּ. בְּעֵינָא דָא מִיִּלְתָּא מַהוּ לְשִׁנּוֹת אֶת הַקָּמַח לְאַחֲרֵי הַנֶּפֶשׁ כְּרַבָּנָן:

וְהַטּוֹחֵן. הִתְּוּ דְשַׁחַק מְלַח, חֶסֶף פְּלֶפְלִין – תְּיִיב מְשׁוּם מוֹחֵן. הִתְּוּ דְחֹשֶׁר גִּירְגָבְסִין, מוּזִין, חוּל, עֶפֶר – תְּיִיב בּוֹ מְשׁוּם מְרַקֵּד. הִתְּוּ דְגָבֵל גִּירְגָבְסִין עֶפֶר קִילוּרִין מְלִיגְמָא סְמָמִין – תְּיִיב מְשׁוּם לֶשׁ.

הַלֵּשׁ וְהַמְקַטֵּף וְהַעוֹרֵף – כּוּלְהוֹן מְשׁוּם לֶשׁ. רַבִּי בָּא בַר מִפָּל בְּעֵי: תְּמֹן אָמַר תְּיִיב עַל לִישְׁתָּהּ וְעַל עֵרִכְתָּהּ וְעַל אִפִּיִתָּהּ. וְהָכָא אֶת אָמַר הֲכֵן! אֵילָא תְּמֹן יֵשׁ לוֹ לְחֶלֶק, תְּיִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. בְּרָם הָכָא אִינוּ תְּיִיב אֵילָא אַחַת.

את חמי אפיה תולדת לבשול, ואת אמר הכן? אלא בגין דתנינן סדר עפה תנינדה עמהן. וההן דאזין גירקדרין, משיח בילוס, שרי זיפות, שרי מוסרין. רבי אבהו בשם רבי יוסה בר הנינה: המתיד אבר – חייב משום מבשל. הצולק והמטגג, השולק והמעשן – פולחן משום מבשל.

בשל בחמי טבריא מהו? חוקיה אמר: אסור. רבי יוחנן אמר: מתר. אמר רב מנא: אזלית לקיסרין ושמעית רבי זריקן בשם חוקיה, להחוקיה צריכה ליה.

פסח שנתבשל בחמי טבריא מהו? תרין אמורין, חד אמר אסור, וחרנה אמר מתר. מאן דמר אסור, אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים. ומאן דמר מתר, (שם) כי אם צלי ראשו על כרעיו ועל קרבו.

כל אילין שיעוריא, אם לאוכלין – בנרוגרת. אם לבהמה – כמלא פי גדי. אם לבשל – כדי לבשל ביצה קלה. אם לארג – כמלא רחב הסיט כפול. אם לטווט – כמלא רחב סיט כפול:

הגוזז את הצמר. גוז סתם מהו? נשמעינה מן הדא. הוציא דיו, אם בקלום – כדי לכתב שתי אותיות. אם להגיה – כדי להגות אות אחת. תמן תנינן: השוחט את הבכור – עושה מקום לקפיץ מכן ומיבן ותולש את השער. ובלבד שלא יזיזו ממקומו.

וכן התולש את השער

[דף נ"א ע"א]

לראות מקום מום. רבי אילא בשם רבי שמעון: התולש מן הקדשים – פטור. אמר רבי יעקב בר אחא: ריש לקיש – פדעתייה. דאיתפלגון, התולש בקדשים, רבי יוחנן אמר: חייב. רבי שמעון בן לקיש אמר: פטור.

רבי ירמיה בעי: מהלפה שיטתיה דרבי שמעון בן לקיש! דאיתפלגון, התולש בנף בעוף, המורטה והקוטמה – חייב משום מוחק. הקוטמה – חייב משום מכה בפטיש. ולא דמייא, עוף שאין גזה, תלישתה – היא גזתה. ברם הכא, אינו חייב עד שיגזו. תדע לך שהוא בן. דתני: תלש מן המתה – חייב, תלישתה זו היא גזתה:

המלבני. ההין דמגפר עאל מנין נחבלין אלקת. הדא איתתא דשרקא אפה, דשרקא מעזלה. ההן הייטא דיהב חוטא גז פומיה. רב כהן בשם רבנן דקיסרין: המיינמוז – חייב משום מלבן:

המנפסו. ההן דנפים סיב, הוצין, גומא – חייב משום מנפס:

הצובעי. מה צביעה היתה במשכנ? שהיו משרבטין בבמה בעורות אלים מאדמים. אמר רבי יוסה: הדא אמר העושה חבורה ונצרך בה דם – חייב. המאדם אודם בשפה – חייב. המוציא דם –

הייב משום נטילת נשמה שבאותו מקום. הצר צורה, הראשון – הייב משום פותב, והשני – הייב משום צובע. הפר בה אבר ובא אחר וגמרה – הייב משום מכה בפטיש.

והפוחט והמכבם – מלאכה אחת היא. תני רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר: הצבעים שבירושלים היו עושין מלאכה בפני עצמה. על דעתיה דרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה, ארבעים מלאכות אינן. וניתני. לא אתינן מיתני אלא מילין דכל עלמא מודי בהן.

ההו דעביד חבליה, ההו דעביד ממזור – הייב משום טווח. ההו דעביד קונטרין גפן ומחצולן – הייב משום מסיד.

הדא איתתא בד משתתיה בקופיה – משום מיסכת. בד יחבה קדמה – משום עושה בתין. בד מקימה לזן – משום בונה. בד מחייא – משום אורגת. בד מקטעא בנימייא – משום מחתכת. בד גמרה מלאכתה – משום מכה בפטיש.

ההו דעביד קופין, בד צפר – משום מסד. בד מחייט – משום תופר. בה – משום בונה. בד מקטע – משום מחתך. גמר מלאכתו – משום מכה בפטיש.

[דף נ"א ע"ב]

ההו דעביד מילין ערסין, לארף – משום מסד, לרחב – משום אורג. קנקלמין – משום עושה בתים. בד מקטע – משום מחתך. גמר מלאכתו – משום מכה בפטיש. שני גרין בקח אחד, ושני הפין בגרין אחד:

האורג שני חוטיו, והפוצע שני חוטיו, המושר והמתיר. מה קשירה היתה במשכן? שהיו קושרין את המיתרים. ולא לשעה היתה? אמר רבי יסה: מפיון שהיו חנין ונסעין על פי הדבור – כמי שהיו לעולם. אמר רבי יסה: מפיון שהבטיחון תקדוש ברוד הוא שהוא מכניסן לארץ – כמי שהיא לשעה.

אמר רבי פינחס: מתופרי יריעות למדו. נפסק – היה קושרו, חזר ונפסק, לעשותן קשרים קשרים אי אפשר, אלא חזר ומתיר את הראשון. אמר חזקיה: ההו חייטא אמנא מבלע תרין ראשיה. והיידא אמרה דא? דאמר רבי יוסי בי רבי חנינא: מאורגני יריעות למדו, מה טעמא? אורף היריעה האחת – כדי שתהא פלה אחת. נפסק היה קושרו. מפיון שהיה מניע לאריג הוי שרי ליה ומעל לה. רבי תנחומא בשם רב הונא: אפילו ערב שבה לא היה בו לא קשר ולא תיקמת.

תני רבי הושעיא: חוסל של תמרים ופטייליאי של תמרים – קורע ומתיר. ובלבד שלא יקשר. ואין זו התרה נעשה בשובר את החכות לוכל ממנה גרונרת. אונים של דסיקיא – קושר ומתיר, נעשה כפותח וכנועל בשבת. רבי חנינא אומר: עד ימות כל סמרה. אמר רבי ינאי: אמרו לו לרבי חנינא

צא וקרא. והא תנינן עשה שני ראשיה לצד אחד, מעתה עד יוסק ויחזת ויפוק. והתנינן רבי יהודה אומר עד שישלש, מעתה עד יחזת ויפוק ויחזת, אלא הכן והכן.

[דף נ"ב ע"א]

הוסיף שהשחילו במחמט, אפילו קשור מכן ומיכן – אינו חבור. תפרו לפגד, החוט חבור לפגד ואינו חבור למחמט.

רבי יונה ורבי יוסי תריהון אמרי: בקשור מכן ומיכן. מיליהון דרבנן פליגינן! דאמר רבי בא רב ירמיה בשם רב: הממתח צדדיו בשבת – תיב משום תופר. נאמר משום תופר ומשום קושר.

קליעה בבגדים, והתוד בעורות. קריעה בבגדים באמצע. והתוד בעורות מן הצד. ואית דמחלפין קריעה בעורות והתוד בבגדים. קריעה בעורות באילין רכביא. והתוד בבגדים באילין ליבדייא.

הצד חלזון ופצעו, אית תניי תני. הויב שתיים. אית תניי תני: אינו תיב אלא אחת. מאן דאמר שתיים, אחת משום צד ואחת משום נטילת נשמה. מאן דאמר אחת, היינדא? משום נטילת נשמה. ולית לה צידה.

ואתיא בהיא דאמר רבי אלעזר בי רבי יוסה, רבי אבהו ורבי שמעון בן לקיש בשם רבי מאיר. מין היה טהורה ברא הקדוש ברוך הוא למשה במדבר. ביון שעשה בה מלאכת המשכן נגנזה. רבי אבון אמר: קרש היה שמה. תני רבי הושעיה: דתרא קרן (תהלים 100) ותיטב לה משור פר מקרין ומפריס. מקרן בתיב:

השוחרטו. רבי שמעון בן לקיש אמר: לית באן שחיטה. שחיטה תולדת חבורה היא, ולמה לא תנינתה עמהון? אלא בגין דתנינן סדר סעודה תנינתה עמהון:

המעבדו. מה עבוד היה במשכן? שהיו משרטטין בעורות. מה משרטטין לזן. מסרגלין לזן. ואתיא בהיא דאמר רבי שמואל בשם רבי אבהו: מתר לעשות אהלים מעור בהמה טמאה:

הממחקו. מה מחיקה היתה במשכן. ועירא בר היננא בשם רבי הנינא: שהיו שפין את העור על גבי העמוד.

השף את העור על גבי העמוד תיב. משום מה הוא תיב? רבי יוסה בשם רבי יהודה בן לוי, רבי אחא בשם רבי יהודה בן לוי: משום מוחק. תדא דאת אמר בהדש, אבל בישן מחלקת רבי אלעזר וחכמים, דאתפלגין, המכבד המרביץ המגבן המחביץ החולב והרודה חלות דבש – תיב הטאת; דברי רבי אלעזר. וחכמים אומרים: משום שבות.

אמר רבי יוסי בי רבי בון:

[דף נ"ב ע"ב]

ולא פְּלִיגוּנִי! הַמְכַבֵּד הַמְרַבֵּץ – חַיִּיב מִשׁוּם דֵּשׁ. הַמְגַבֵּן וְהַמְחַבֵּץ – חַיִּיב מִשׁוּם לֵשׁ. הַחוֹלֵב וְהַרוֹדֵה חֲלוֹת דְּבִשׁ – חַיִּיב מִשׁוּם קוֹצֵר. הַפוֹחֵט זֵיתִים מְאֻבְיָהוּן – חַיִּיב מִשׁוּם קוֹצֵר. לְמִי נִצְרַכְהָ? לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

רַבִּי חֵיהָ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹהָנָן; הַגּוֹרֵד רְאֵשֵׁי פְּלוּגְמוֹת – חַיִּיב מִשׁוּם מְחַתֵּךְ. הַמְּמַרְחָ אֶת הָאִיסְפְּלָגִית – חַיִּיב מִשׁוּם מְמַחֵק.

מוֹחַק אוֹת אוֹת אַחַת גְּדוּלָה וְיֵשׁ בְּמִקּוּמָהּ כְּדֵי לְכַתֵּב שְׁתֵּי אוֹתוֹת – חַיִּיב. כְּתַב אוֹת אַחַת גְּדוּלָה, אַף עַל פִּי שֵׁשׁ בְּמִקּוּמָהּ כְּדֵי לְכַתֵּב שְׁתֵּי אוֹתוֹת – פְּטוּר. רַבִּי מְנַחֵם בִּי רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: זֶה הַמֵּר בְּמוֹחַק מְכֻוֹתוֹ, שֶׁהַמוֹחֵק עַל מִנַּת לְתַקֵּן – חַיִּיב, וְהַכּוֹתֵב עַל מִנַּת לְקַלְקֵל – פְּטוּר.

יֵשׁ שֶׁהוּא כּוֹתֵב נְקוּדָה אַחַת, וְחַיִּיב עָלֶיהָ מִשׁוּם כּוֹתֵב וּמִשׁוּם מוֹחֵק. יֵשׁ שֶׁהוּא מוֹחֵק נְקוּדָה אַחַת, וְחַיִּיב עָלֶיהָ מִשׁוּם כּוֹתֵב וּמִשׁוּם מוֹחֵק. הַיּוֹד עֲבִידָא? הַיּוֹד דְּלִית וְעֵשְׂאָו רִישׁ. רִישׁ וְעֵשְׂאָו דְּלִית – חַיִּיב מִשׁוּם כּוֹתֵב וּמִשׁוּם מוֹחֵק.

מַה בְּגִין הַיָּד בְּמִשְׁכָּנָה? שֶׁהָיוּ נוֹתְנִין קְרָשִׁים עַל גְּבֵי אֲדָנִים, וְלֹא לְשַׁעֲהָ הֵיִתְחָה? אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ חוֹנִים וְנוֹסְעִים עַל פִּי הַדְּבֹר – כְּמִי שֶׁהָיָה לְעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוּז: מִפְּנֵי שֶׁהִבְטִיחוּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא מְכַנְּסֵן לְאַרְצָא – כְּמִי שֶׁהוּא לְשַׁעֲהָ. הַדָּא אֲמָרָה: בְּגִין לְשַׁעֲהָ – בְּגִין. הַדָּא אֲמָרָה: אִפְּלוּ מִן הַצַּד. הַדָּא אֲמָרָה: אִפְּלוּ נְתוּן עַל גְּבֵי דְּכַר אַחֵר. הַדָּא אֲמָרָה: בְּגִין עַל גְּבֵי כָּלִים – בְּגִין? אֲדָנִים – בְּקַרְקַע הָאָרֶץ.

תְּנִי: אֶחָד מְכִיבֵי אֶת הָאֶבֶן וְאֶחָד מְכִיבֵי אֶת הַפִּיט – הַמְכִיבֵי אֶת הַפִּיט חַיִּיב. רַבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר: שְׁנֵיהֶן חַיִּיבִין. סָבַר רַבִּי יוֹסֵה: אֲבָן בְּלֹא פִיט – בְּגִין. הַכֹּל מוֹדִים שְׂאֵם נְתָן אֶת הַפִּיט תְּחִלָּה וְאַחַר כִּף נְתָן אֶת הָאֶבֶן – שֶׁהוּא חַיִּיב.

הַבְּנָאִי שֵׁיִשֵּׁב אֶת הָאֶבֶן בְּרֵאשׁ הַדִּימוּם – חַיִּיב. לְמִי נִצְרַכְהָ? לְרַבְּנָן.

וְהַיּוֹד דְּעָבַד דְּפִי, וְהַיּוֹד דְּעָבַד סְפָיִן – חַיִּיב מִשׁוּם בּוֹנֵה:

וְהַפּוֹתֵר. וּבְלֵבֵד לְצַרְדֵּי. רַבִּי הִמָּא בַר עֻקְבָא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ: הַגְּדֵל כְּלֵי צוּרָה – חַיִּיב מִשׁוּם בּוֹנֵה. רַבִּי אֵילָא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ: הַנּוֹפֵחַ כְּלֵי זְכוּכִית – חַיִּיב מִשׁוּם בּוֹנֵה.

רַבְּנָן דְּקִיסְרִין בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ: יֵשׁ דְּכָרִים קְרוּבִים וְרַחוּקִים. הַגְּדֵל כְּלֵי צוּרָה, וְהַנּוֹפֵחַ כְּלֵי זְכוּכִית, הַעוֹשֶׂה כְּלֵי בְּדָפּוּם – פּוֹלְחֵן מִשׁוּם בּוֹנֵה. הַבוֹרֵר וְהַמְשַׁמֵּר וְהַמְרַקֵּד – פּוֹלְחֵן מִשׁוּם מְעַבֵּיר פְּסֻלָּת. כָּל אֶחָד וְאֶחָד חַיִּיבוּ בְּפָנֵי עֲצָמוֹ.

ולמה לא תנינן הושטמה עמהו? רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: מפני מחלקת רבי עקיבה ותקמים. רבי חזקיה רבי יהודה בן לוי, רבי יהושע בן לוי בשם רבי:

[דף נ"ג ע"א]

יתר עליהן הושטמה. ולמה לא תנינתה עמהו? כל המלאכות באחת, וזו בשתיים. כל המלאכות יש להן תולדות, וזו אין לה תולדות:

הלכה ג' מתני' ועוד כלל אחר אמרו, כל הכשר להצניעו ומצניעו כמותו, והוציאו בשבת – חייב הפאות עליו. וכל שאינו כשר להצניעו ואין מצניעו כמותו, והוציאו בשבת – אינו חייב אלא המצניע:

גמרא רבי הונא בשם רבי אלעזר: לעבו"ם אתאמרת. רבי יוחנן אמר: לאפורי תנייה אתאמרת. רב הסדא אמר: לשעורי אתאמרת. אית תניי תני: כל שהוא. מאן דאמר חייב הפאות – מסייע לרב הסדא. מאן דאמר כל שהוא – מסייע לרבי אלעזר ולרבי יוחנן.

רבנן דקיסרין בשם רבי יוסי ב"ר חנינא: כגון המודף שהתקינה לנדתה:

הלכה ד' מתני' המוציא תבן – כמלא פי פרה. עצה – כמלא פי גמול. עמיר – כמלא פי מלה. עשבים – כמלא פי גדי. עלי שום ועלי בצלים, לחים – כגרוגרת, יבשים – כמלא פי גדי, ואין מצטרפין זה עם זה, מפני שלא שוו בשיעוריהן.

המוציא אוכלים כגרוגרת – חייב, ומצטרפין זה עם זה מפני ששוו בשיעוריהן, חוץ מקליפיהן ונגרעיניהן ועוקציהן וסופן ומורסנן, רבי יהודה אומר: חוץ מקליפי עדשים שמתבשלות עמהן:

גמרא רבי יונה, רבי יוסי גלילא בשם רבי יוסי בן חנינה: המור משלים לקל, אין הקל משלים להמור. עשבים משלימים לתבן. אין התבן משלים לעשבים.

תמן תנינן: הכגד והשק, השק והעור, העור והמפץ – מצטרפין זה עם זה. רבי שמעון אומר מפני שהן ראויין לטמא מושב.

[דף נ"ג ע"ב]

רבי ירמיה בעי: ניהא יצטרפו למושב שבן שוו למושב בטפה, בהיסק מנין? אמר רבי זעירא קומי רבי מנא: שבן שוו בהיסק. אמר ליה: אגן בעי הוצאה ואת אמר היסק! אמר רבי לעזר בר יוסי קומי רבי יוסי: שבן שוו בהיסק. אמר ליה: ניתני בהוצאת כוס קטן. אמר רבי חנניה: קופדה משלים לפיסתה. ופיסתה לא משלמה לקופדה. עשבים משלימים לתבן. אין התבן משלים לעשבים.

תני רבי הושעיה: הוציא תבן לפרה כמלא פי פרה. הוציא תבן לגדי כמלא פי גדי – חייב. רבי אילא

מִסְכַּת יְבָמוֹת פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. אִימְתִי אָמְרוּ: 'אִם מָתוּ אוּ נִתְגַּרְשׁוּ – צְרוּתֵיהֶן מִתְרוֹת?' בַּחֲזֵי הַבֶּעַל. אָבֵל לְאַחַר מִיתַת הַבֶּעַל – צְרוּתֵיהֶן אֲסוּרוֹת. מֵאֲנוּ בַּחֲזֵי הַבֶּעַל – צְרוּתֵיהֶן מִתְרוֹת. לְאַחַר מִיתַת הַבֶּעַל – צְרוּתֵיהֶן חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַבְּמוֹת. וְכֵלֶן שֶׁנִּמְצְאוּ אֵילוּנִית, אוּ שֶׁהָיוּ נִשׂוּאוֹת לְאַחֵרִים, בֵּין בַּחֲזֵי הַבֶּעַל וּבֵין לְאַחַר מִיתַת הַבֶּעַל – צְרוּתֵיהֶן מִתְרוֹת. כֹּל הַיְכוּלָה לְמֵאֵן וְלֹא מֵאֲנָה וּמַת, צָרְתָּה – חוֹלְצַת וְלֹא מִתְיַבְּמַת. כִּי־צַד 'אִם מָתוּ הֵן – צְרוּתֵיהֶן מִתְרוֹת'? הֵיִתְהָ בָתּוּ אוּ אַחַת מִכֹּל הָעִרְיוֹת הִלְלוּ נִשׂוּאָה לְאַחִיו, וְלוֹ אִשָּׁה אַחֶרָת, מִתָּה בָתּוּ וְאַחַר כִּךְ מֵת אַחִיו – צָרְתָּה מִתְרַת. מֵת אַחִיו וְאַחַר כִּךְ מִתָּה הִיא – צָרְתָּה אֲסוּרָה. הִלְכָה צָרַת בָתּוּ וְנִשְׂאֵת לְאַחִיו הַשֵּׁנִי, וְלוֹ אִשָּׁה אַחֶרָת, מֵת אַחִיו וְאַחַר כִּךְ צָרְתָּה מִתְרַת, אֵף עַל פִּי שְׁבָתּוּ קִימַת – צָרַת צָרְתָּה מִתְרַת. מִתָּה צָרַת צָרְתָּה וְאַחַר כִּךְ מֵת אַחִיו, אֵף עַל פִּי שְׁבָתּוּ קִימַת – צָרְתָּה אֲסוּרָה, אֲפִלוּ הֵן מֵאָה. נִמְצְאָתָּ אוֹמֵר: כֹּל זְמַן שְׂאֲחִין מְרַבֵּין – צְרוֹת מְרַבּוֹת, אַחִין מוֹעֲטִין – צְרוֹת מוֹעֲטוֹת. כִּשֶׁם שֶׁאִם מָתוּ אוּ מֵאֲנוּ אוּ נִתְגַּרְשׁוּ אוּ נִמְצְאוּ אֵילוּנִית אוּ שֶׁהָיוּ נִשׂוּאוֹת לְאַחֵרִים – צְרוּתֵיהֶן מִתְרוֹת, כִּךְ צָרַת צְרוּתֵיהֶן שְׁמָתוּ, אוּ שְׁמֵאֲנוּ, אוּ שֶׁנִּתְגַּרְשׁוּ, אוּ שֶׁנִּמְצְאוּ אֵילוּנִית, אוּ שֶׁהָיוּ נִשׂוּאוֹת לְאַחֵרִים – צְרוּתֵיהֶן מִתְרוֹת. כִּשֶׁם שְׁפוֹטְרוֹת מִן הַנִּשְׂוֵאִין – כִּךְ פּוֹטְרוֹת מִן הָאֲרוּסִין. בַּמָּה דְּבָרִים אָמּוּרִים? בְּאִשָּׁה שְׂאִין לָהּ בַּהּ קְדוּשִׁין. אָבֵל בְּאִשָּׁה שֵׁישׁ לָהּ בַּהּ קְדוּשִׁין – צְרוּתֵיהֶן חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַבְּמוֹת; דְּבָרֵי בֵּית הַלֵּל. בֵּית שְׁמַאי מִתִּירִין אֶת הָעִרוֹת לְאַחִין.

ב. שֵׁשׁ עִרְיוֹת חֲמוּרוֹת מֵאֲלוּ, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִשׂוּאוֹת לְאַחֵרִים, צְרוּתֵיהֶן מִתְרוֹת. אֲמוּ, וְאִשְׁתׁ אָבִיו, וְאִחֹת אָבִיו, וְאִחֹתוֹ מֵאָבִיו, וְאִשְׁתׁ אַחִיו מֵאָבִיו, וְאִשְׁתׁ אַחִי אָבִיו, שְׂאִין צָרָה אֵלָּא מֵאֵח. נִשְׂאוּ לְאַחִין שְׁלֵא בַעֲבָרָה

– צְרוּתֵיהֶן פְּטוּרוֹת. הִלְכוּ צְרוֹת אֵלּוּ וְנִשְׂאוּ – בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הֵן פְּסוּלוֹת, וְהַגֵּלֶד פְּסוּל. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְהַגֵּלֶד כָּשֵׁר. נִתְיַבְּמוּ, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְהַגֵּלֶד כָּשֵׁר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: הֵן פְּסוּלוֹת, וְהַגֵּלֶד מְזוּר. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: בֹּא וִירָאָה הֵיאָךְ הִלְכָה זֹו רֹוחַת בִּישְׂרָאֵל. נַעֲשֶׂה כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי – הַגֵּלֶד מְזוּר לְדַבְּרֵי בֵּית הַלֵּל. נַעֲשֶׂה כְּדַבְּרֵי בֵּית הַלֵּל הַגֵּלֶד פְּגוּם לְדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי. אֵלָּא: בּוֹא וּנְתַקֵּן שֶׁיְהוּ הָעִרוֹת חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַבְּמוֹת. לֹא הִסְפִּיקוּ לְגַמֵּר אֶת הַדְּבָר עַד שֶׁנִּשְׁתַּרְפָּה הַשְּׂעָה. אָמַר רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מֵה נַעֲשֶׂה לָהֶם לְעִרוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת מַעֲתָה? שְׂאֵלוּ אֶת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: צָרַת הַבַּת מֵהוּ? אָמַר לָהֶם: מִחֻלְקַת בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל. וְהִלְכָה כְּדַבְּרֵי מִי? אָמַר לָהֶם: מִפְּנֵי מֵה אַתֶּם מְכַנְּסִין רֵאשִׁי בֵּין שְׁנֵי הָרִים גְּדוּלִים, לְבֵין בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, שִׁירְוּצוֹ אֶת רֵאשִׁי?! אֵלָּא מַעֲיַד אֲנִי עַל שְׁתֵּי מִשְׁפָּחוֹת גְּדוּלוֹת שֶׁהָיוּ בִירוּשָׁלַיִם: מִשְׁפַּחַת בֵּית עֲלוּבָאֵי מִבֵּית צְבוּעִים¹, וּמִשְׁפַּחַת בֵּית קוּפָאֵי מִבֵּית מְקוּשָׁשׁ – שֶׁהֵם בְּנֵי צְרוֹת, וּמֵהֶם כֹּהֲנִים, וְהָיוּ מְקַרְבִּין עַל גְּבֵי הַמְּזוּבָח. אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן: תֵּאָב אֲנִי שְׂיָהָ לִי צָרַת הַבַּת וְאִשְׂיָאָנָה לְכֹהֲנָה. אָמַר רַבִּי אֶלְיעִזֶּר: אֵף עַל פִּי שֶׁנִּחְלַקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל בְּצְרוֹת, מוֹדִים שְׂאִין הַגֵּלֶד מְזוּר, שְׂאִין מְזוּר אֵלָּא מִי שְׂאֲסוּרוֹ אֲסוּר עָרוּהָ וְעִנְשׁוּהָ כָרַת.

ג. אֵף עַל פִּי שֶׁנִּחְלַקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל בְּצְרוֹת וּבְאִחִיוֹת, וּבִסְפֵק אִשְׁתׁ אִישׁ, וּבְגִט יֶשֶׁן, וּבְמִקְדָּשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ בְּשׂוּהָ פְּרוּטָה, וּבְמִגְרָשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְלָנָה עֲמוּ בַפּוֹנֵדֶק – לֹא נִמְנָעוּ בֵּית שְׁמַאי לִישָׂא אִשָּׁה מִבֵּית הַלֵּל, וְלֹא בֵּית הַלֵּל מִבֵּית שְׁמַאי, אֵלָּא נִהְגּוּ הֶאֱמַת וְהִשְׁלוּם בֵּינֵיהֶן, לְקַטֵּם מֵה שֶׁנִּאָּמַר

¹ בְּמִקְרָא הַגִּירָסָא: מִשְׁפַּחַת בֵּית צְבוּעִים מִבֶּן

עַכְמָא (גְּר"א).

(זכריה ח, ט): "הָאֵמֶת וְהַשְּׁלוֹם אָהָבוּ". אף על פי שאלו אוסרין ואלו מתירין – לא נמנעו עושין טהרות אלו על גב אלו, לקיים מה שנאמר (משלי כא, ב): "כָּל דֶּרֶךְ אִישׁ יִשָּׁר בְּעֵינָיו וְתִכֵּן לַבּוֹת ה'"; רבי שמעון אומר: מן הספק לא היו נמנעין, אלא מן הודאי. לעולם הלכה כבית הלל. והרוצה לעשות כבית שמאי – עושה. כבית הלל – עושה. והרוצה להחמיר על עצמו לנהג כחומרי בית שמאי וכחומרי בית הלל – עליו הכתוב אומר (קהלת ב, יד): "הַכִּסִּיל בַּחֲשֶׁךְ הוֹלֵךְ". התופס קולי בית שמאי וקולי בית הלל – רשע. אלא: אם פדברי בית שמאי – פקוליהן וכחומריהן, ואם פדברי בית הלל – פקוליהן וכחומריהן.

מִסְכַּת יְבוֹמוֹת פָּרָק שְׁנִי

א. כיצד אַשְׁתּ אַחִיו שְׁלֵא הִיָּה בְּעוֹלְמוֹ? שני אחים בעולם, ומת אחד מהם בלא ולד, ועמד השני ולא הספיק לעשות מאמר בה עד שנוולד להן אֶח, ואחר כך מת, הראשונה – יוצאת משום אשת אחיו שלא היה בעולמו. והשנייה – או חולצת או מתבבמת. עשה בה מאמר, ולא הספיק לכנסה עד שנוולד להם אֶח, ואחר כך מת. או שנוולד להם אֶח ועשה בה מאמר, ולא הספיק לכנסה עד שמת הראשון, הראשונה – יוצאת משום אשת אחיו שלא היה בעולמו. והשנייה – חולצת ולא מתבבמת. רבי שמעון אומר: ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה. אם חלץ לבעלת מאמר – לא נפטרה צרתה. כנסה ומת, ואחר כך נולד לו אֶח, או שנוולד לו אֶח ואחר כך כנסה ומת – שתיהן פטורות מן החליצה ומן היבום; דברי רבי מאיר. רבי שמעון אומר: הואיל ובא ומצאה בהתר ולא עמדה עליו שעה אחת באסור – מיבם לאיזו מהן שירצה, או חולץ לאיזו מהן שירצה:

ב. איזו הוא 'מאמר'? 'הרי את מקדשת לי בכסף בשנה כסף ובשטר'. איזהו 'שטר'? 'אני פלוני בן פלוני מקבל אני עלי פלונית יבמתי לזון ולפרנס פראוי, ובכלבד שתהא כתבתה על נכסי בעלה הראשון'. כשם שהקדושין אין קונין באשה אלא מדעת שניהם, כך מאמר אין קונה ביבמה אלא מדעת שניהם. מה בין קדושין למאמר? שהקדושין – גומרין, ומאמר – אין גומר:

ג. העריות שאמרו: 'אינן כאשתו לכל דבר' – אין להם כתבה, לא פרות, לא מזונות, לא בלאות. ואין זכאי, לא במציאתה, ולא במעשה ידיה, ולא בהפרת נדריה. אין יורשה, ואין מטמא לה, אין לו בה קדושין, ואין צריכה הימנו גט, היא פסולה, והולד ממזר. אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט – הרי הן כאשתו לכל דבר, ויש לה כתבה ופרות מזונות ובלאות, וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה. יורשה, ואין מטמא לה. יש בה קדושין, וצריכה הימנו גט, היא פסולה, והולד פסול. שניות מדברי סופרים – אינן כאשתו לכל דבר, אין לה כתבה, לא פרות, ולא מזונות, ולא בלאות. ואין זכאי לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפרת נדריה, אין יורשה, ומטמא לה, יש לו בה קדושין, וצריכה הימנו גט, והיא כשרה, וולדה כשר, וכופין אותו להוציא. רבי יהודה אומר: אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט – אסור מצוה. שניות – מדברי סופרים. אסור קדשה – אין להם קדושין. אמר רבי שמעון בן אלעזר: מפני מה אמרו: 'אלמנה לכהן גדול' – יש לה כתבה? מפני שהוא כשר והיא פסולה. וכל מקום שהוא כשר והיא פסולה – קנסו אותו לתן לה כתבה. ומפני מה אמרו: 'שניות מדברי סופרים' – אין להן כתבה? מפני שהוא כשר והיא כשרה, וכל מקום שהוא כשר והיא פסולה – קנסו אותה כתבה, כדי שתהא קלה בעיניו להוציאה. רבי יוסי אומר: הללו דברי תורה, ודברי

תּוֹרָה - אִין צְרִיכִין חֲזוּקָא. וְהִלְלוּ דְבָרֵי סוֹפְרִים, וְדְבָרֵי סוֹפְרִים - צְרִיכִין חֲזוּקָא. דְּבַר אַחַר: זו - הוּא הַרְגִּילָה לְהַנְשֵׂא לוֹ, וְזו - הַרְגִּילָה אֶת עֲצָמָה שְׁתַּנְשֵׂא לוֹ:

ד. יֵשׁ חוֹלְצוֹת אוּ מְתִיבָמוֹת, מְתִיבָמוֹת וְלֹא חוֹלְצוֹת, חוֹלְצוֹת וְלֹא מְתִיבָמוֹת, לֹא חוֹלְצוֹת וְלֹא מְתִיבָמוֹת. הַעֲרִיּוֹת שְׁאֲמַרְנוּ: 'לֹא חוֹלְצוֹת וְלֹא מְתִיבָמוֹת' - מוֹסִיף עֲלֵיהֶן אֶשֶׁת סָרִיס חֲמָה, וְאֶשֶׁת אַנְדְרוּגִינוֹס, וְאֶשֶׁת אַחַ מֵאָם, וְאֶשֶׁת גֵּר, וְאֶשֶׁת עֶבֶד מִשְׁחָרָר, וְאֶלּוֹנִית - לֹא חוֹלְצוֹת וְלֹא מְתִיבָמוֹת. הַחֲרָשֶׁת וְהַשׁוּטָה - מְתִיבָמוֹת וְלֹא חוֹלְצוֹת. אֶסוּר מִצְוָה וְאֶסוּר קְדוּשָׁה - חוֹלְצוֹת וְלֹא מְתִיבָמוֹת. עֶקְרָה וְזִקְנָה וְשֶׁאֵר כָּל הַנְּשִׂים - אוּ חוֹלְצוֹת אוּ מְתִיבָמוֹת. יֵשׁ אוּ חוֹלְצִין אוּ מִיבְמִין, מִיבְמִין וְלֹא חוֹלְצִין, חוֹלְצִין וְלֹא מִיבְמִין, לֹא מִיבְמִין וְלֹא חוֹלְצִין. הַעֲרִיּוֹת שְׁאֲמַרְנוּ: 'לֹא מִיבְמִין וְלֹא חוֹלְצִין' - מוֹסִיף עֲלֵיהֶן סָרִיס חֲמָה וְאַנְדְרוּגִינוֹס, וְאַחַ מֵאָם, וְגֵר וְעֶבֶד מִשְׁחָרָר - לֹא חוֹלְצִין וְלֹא מִיבְמִין. הַחֲרָשֶׁת וְהַשׁוּטָה - מִיבְמִין וְלֹא חוֹלְצִין. פְּצוּעַ דֶּבֶק וְכוֹרֵת שְׁפָכָה, סָרִיס אָדָם וְזֶקֶן - חוֹלְצִין וְלֹא מִיבְמִין. וְשֶׁאֵר כָּל אָדָם - אוּ חוֹלְצִין אוּ מִיבְמִין:

מִסְכַּת יְבָמוֹת פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. שְׁנִיּוֹת מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים: אִם אָמוּ, וְאִם אָבִיו, אֶשֶׁת אָבִי אָבִיו, וְאֶשֶׁת אָבִי אָמוּ, וְאֶשֶׁת הָאָב מִן הָאִם, וְאֶשֶׁת אַחֵי הָאָב מִן הָאָב, וְכֹלֵת בְּנוֹ, וְכֹלֵת בְּתוּ. מִתֵּר אָדָם בְּאֶשֶׁת חֲמִיו וּבְאֶשֶׁת חוֹרְגוֹ, וְאֶסוּר בְּבֵת חוֹרְגוֹ. וְחוֹרְגוֹ - מִתֵּר בְּאֶשְׁתּוֹ וּבְתוֹ וְאֶשֶׁת חוֹרְגוֹ. זֹאת אוֹמְרֵת לוֹ: אֲנִי - מִתֵּרֵת לָךְ, וּבְתִי - אֶסוּרָה לָךְ:

ב. אַחֻוּתָהּ כְּשֶׁהִיא יְבָמָתָה - אוּ חוֹלְצָת אוּ מְתִיבָמָת. כִּיצַד? בְּתוּ מְאָנוּסְתוֹ נְשׂוּאָה לְאָחִיו, וְלֹא אַחֻוֹת מֵאָם, וּמֵאִישׁ אַחַר נְשׂוּאָה לְאָחִיו הַשְּׂנִי, וּמֵת בְּלֹא וְלֹד - אוּ חוֹלְצָת אוּ מְתִיבָמָת. בְּתוּ נְשׂוּאָה לְאָחִיו, וּבְתוּ אֶשְׁתּוֹ נְשׂוּאָה לְאָחִיו, וּבְתוּ בְּתוּ

אֶשְׁתּוֹ נְשׂוּאָה לְאָחִיו, וְלֹא אַחֻוֹת מֵאָב, וּמֵאִישׁ אַחַר, נְשׂוּאָה לְאָחִיו הַשְּׂנִי, וּמֵת בְּלֹא וְלֹד - אוּ חוֹלְצָת אוּ מְתִיבָמָת. בְּתוּ בְּנוֹ נְשׂוּאָה לְאָחִיו, וְלֹא אַחֻוֹת מֵאָם וּמֵאִישׁ אַחַר נְשׂוּאָה לְאָחִיו הַשְּׂנִי, וּמֵת בְּלֹא וְלֹד - אוּ חוֹלְצָת אוּ מְתִיבָמָת. חֲמוֹתוֹ וְאִם חֲמוֹתוֹ, וְאִם חֲמִיו, נְשׂוּאָה לְאָחִיו וְלֹא אַחֻוֹת, בֵּין מֵאָב בֵּין מֵאָם, נְשׂוּאָה לְאָחִיו הַשְּׂנִי, וּמֵת בְּלֹא וְלֹד - אוּ חוֹלְצוֹת אוּ מְתִיבָמוֹת. אַחֻוֹתוֹ מֵאָמוּ, אַחֻוֹת אִמָּה מֵאִמָּה, וְאַחֻוֹת אֶשְׁתּוֹ מֵאִמָּה נְשׂוּאָה לְאָחִיו, וְלֹא אַחֻוֹת מֵאָב וּמֵאִשָּׁה אַחֻרָת נְשׂוּאָה לְאָחִיו הַשְּׂנִי, וּמֵת בְּלֹא וְלֹד - אוּ חוֹלְצָת אוּ מְתִיבָמָת. אַחֻוֹת אָמוּ מֵאָבִיהָ, וְאַחֻוֹת אֶשְׁתּוֹ מֵאָבִיָּה נְשׂוּאָה לְאָחִיו, וְלֹא אַחֻוֹת מֵאָם וּמֵאִישׁ אַחַר נְשׂוּאָה לְאָחִיו הַשְּׂנִי, וּמֵת בְּלֹא וְלֹד - אוּ חוֹלְצָת אוּ מְתִיבָמָת. אֶשֶׁת אָחִיו מֵאָמוּ, וְאֶשֶׁת אָחִיו שְׁלֵא הָיָה בְּעוֹלָמוֹ, וְכֹלְתוֹ נְשׂוּאָה לְאָחִיו, וְלֹא אַחֻוֹת, בֵּין מִן הָאָב וּבֵין מִן הָאִם, נְשׂוּאָה לְאָחִיו הַשְּׂנִי, וּמֵת בְּלֹא וְלֹד - אוּ חוֹלְצָת אוּ מְתִיבָמָת:

ג. שְׁאֵלוּ אֶת רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: מִמְזוֹר מֵהוּ לִירֵשׁ? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְחַלֵּץ? וּמֵהוּ לְחַלֵּץ? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לִירֵשׁ? אָמְרוּ לוֹ: מֵהוּ לְסוּד אֶת בֵּיתוֹ? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְסוּד אֶת קְבָרוֹ? אָמְרוּ לוֹ: מֵהוּ לְסוּד אֶת קְבָרוֹ? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְסוּד אֶת בֵּיתוֹ? אָמְרוּ לוֹ: מֵהוּ לְגַדֵּל כְּלָבִים? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְגַדֵּל חֲזִירִים? מֵהוּ לְגַדֵּל חֲזִירִים? מֵהוּ לְגַדֵּל תְּרַנְגוּלִים? מֵהוּ לְגַדֵּל תְּרַנְגוּלִים? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְגַדֵּל בְּהֵמָה דְּקָה? מֵהוּ לְגַדֵּל בְּהֵמָה דְּקָה? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְהַצִּיל אֶת הַרְעוּעָה מִיַּד הַזָּאֵב? מֵהוּ לְהַצִּיל אֶת הַרְעוּעָה מִיַּד הַזָּאֵב? אָמַר לָהֶם: דוּמָה אֲנִי שְׁלֵא שְׁאַלְתֶּם אֲלֵא עַל הַכֶּבֶשֶׂה. וְאֵת הַכֶּבֶשֶׂה מֵהוּ לְהַצִּיל? אָמַר לָהֶן: דוּמָה שְׁלֵא שְׁאַלְתֶּם אֲלֵא עַל הַרְעוּעָה פְּלוּנֵי מֵהוּ

לעולם הבא? ופלוני² מהו לעולם הבא? אמר להם: דומה אני שלא שאלתם אלא על פלוני. ופלוני מהו לעולם הבא? ולא שהיה רבי אליעזר מפליגן בדברים, אלא שלא אמר דבר שלא שמע מפי רבו מימיו.

מסכת יבמות פ"ק רביעי

א. שני נכרים שקדשו שתי אחיות, זה אינו יודע לאיזו קדש, וזה אינו יודע לאיזו קדש – זה נותן שני גטין וזה נותן שני גטין. מת אחד מהן – השני אסור בשתייהן. מתה אחת מהן – שניהן אסורין בשניה. מתו, ולהן אח – אחד חולץ את שתייהן. שני אחין חולצין את שתייהן. אם קדמו וכנסו – יוציאו. מי שקדש אחת משתי נכריות ואין יודע איזו קדש, כונס את שתייהן, מת ולו אח אחד כונס את שתייהן. שני אחין כונסין את שתייהן. שני אחים שקדשו שתי אחיות, זה אינו יודע לאיזו קדש וזה אינו יודע לאיזו קדש, זה נותן שני גטין וזה נותן שני גטין. מת אחד מהם – השני אסור בשתייהן. מתה אחת מהן – שניהן אסורין בשניה. מתו ולהן אח, אחד חולץ את שתייהן. שני אחין – שניהם חולצין את שתייהן. ואם קדמו וכנסו – יוציאו. שני נכרים שקדשו שתי נכריות, זה אין יודע לאיזו קדש וזה אינו יודע לאיזו קדש, זה נותן שני גטין וזה נותן שני גטין. מת אחד מהם – השני מתר בשתייהן. מתה אחת מהן – שניהן מתרין בשניה. כיצד יעשו? אחד נותן גט ואחד כונס. מתו, לזה אח ולזה אח, זה חולץ לזו והלז מיבם, וזה חולץ לזו והלז מיבם. אם קדמו וכנסו – יוציאו, מי שקדש אחת משתי נכריות, ואינו יודע איזו קדש – כונס את שתייהן. מת ולו אח – אחד כונס את שתייהן. שני אחים – כונסין את שתייהן,

מצוה בגדול ליבם ולא לגדולה להתיבם, אלא מיבם לאיזה שירצה.

ב. בור הקרוב לאמה – מתמלא ראשון. אם קדם שני ומלא – הרי זה זריז ונשכר. קדם זה והעביר אמת המים על גבי בורו של חברו – הרי זה זריז ונשכר.

ג. האומר לחברו: 'צא וקדש לי אשה פלונית'; הלה וקדשה לעצמו. 'צא וקח לי מפלוני'; והלה ולקח לעצמו – מה שעשה עשוי. אלא שנהג דרך רמיות. הפודה את השבויה – מתר לישא אותה. המעיד על השבויה – הרי זה לא יכנס. ואם כנס – לא יוציא.

ד. המביא גט ממדינת הים, ואמר: 'כפני נכתב בפני נחתם' – לא ישא את אשתו. 'מת', 'הרגתיו', 'הרגנוהו' – לא ישא את אשתו. רבי יהודה אומר: 'הרגתיו' – לא תנשא אשתו. 'הרגנוהו' – תנשא אשתו. אמרו לו: מעשה בלסטים אחד שנתפס בקפוטקיא, והיה יוצא להרג, ואמר: צאו ואמרו לאשתו של שמעון בר כהנא: 'אני הרגתיו בכניסתו ללוד', ובא מעשה לפני חכמים והשיאו את אשתו. אמר להם: משם ראיה? שלא אמר אלא 'הרגנוהו'.

ה. הנטען על אשת איש, והוציאה על ידו, ונתגרשה מתחת ידי אחר – הרי זה לא יכנס. ואם כנס – לא יוציא. הנטען מן האשה – לא ישא אמה ובתה ואחותה, אם כנס – לא יוציא. גר ועובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל, אף על פי שחזרו, עובד כוכבים ונתגיר, עבד ונשתחרר – הרי זה לא יכנס. ואם כנס – לא יוציא. ישראל הבא על השפחה, ועל העובדת כוכבים, אף על פי שחזרה, שפחה ונשתחררה, עובדת כוכבים ונתגירה – הרי זה לא יכנס. ואם כנס – לא יוציא. [אמרו לו לרבי יהודה: מעשה בלסטים אחד שנתפס בקפוטקיא, ויצא להרג, ואמר: צאו ואמרו לאשתו של שמעון בן כהנא – אני הרגתיו בכניסתו ללוד, ובא מעשה לפני חכמים

² מהו לעולם הבא? אמר להם: דומה אני שלא שאלתם אלא על פלוני ופלוני מה לעולם הבא. ופלוני מהו וכי (הגהות הב"ח).

והשיאו את אשתו. אמר להם: משם ראיה? שלא אמר אלא הרגנוהו. הפודה את השבויה - מתר לישא אותה. המעיד על השבויה - הרי זה לא יכנס, ואם פנס - לא יוציא³.

ו. חכם שאסר את האשה בנדר על בעלה - הרי זה לא ישאנה. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שלא היתה לו אשה, או שהיה לו וגרשה מפני זה, אבל אם היה לו אשה ומתה - מתר לישאנה. וכלן שנשא לאחריים ומתו - מתרות לנשא להן, וכלן שהיה להם נשים ומתו - מתרין לנשא להן. רבי אליעזר אומר: כלם שנשא לאחיהם ומתו - מתרות להתיבם להן, עדים החתומים על שדה מקח ועל גט אשה - לא חששו חכמים לדבר זה.

ז. חכם שדן את הדין, טמא וטהר, אסר והתיר, וכן העדים שהעידו - הרי אלו מתרין לקח. אבל אמרו חכמים: הרחק מן הכעור ומן הדומה לכעור. יש זריז ונשכר, יש זריז ונפסד, שפול ונשכר, שפול ונפסד, שפול לערב שבת, לשבת, למצאי שבת, לערב שביעית, לשביעית, למוצאי שביעית, לימי חולו של מועד. וכל מקום שיש בו נדנדוד עברה - הרי זה שפול ונשכר.

מִסְכַּת יְבָמוֹת פָּרָק חֲמִישִׁי

א. ארבעה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות ומתו, הנשואין את האחיות - הרי אלו חולצות ולא מתיבמות. ואם קדמו וכנסו - יוצאו. רבי אליעזר אומר - בית שמאי אומרים: יקימו, ובית הלל אומרים: יוצאו. רבי שמעון אומר: יקימו. אבא שאול אומר: קל להם לבית הלל בדבר זה, שבית שמאי אומרים: יוצאו. ובית הלל אומרים: יקימו. היתה אחת מהן חמות לאחד מהן - אסור בה ומתה באחותה.

והשני - אסור בשתיהן. נמצא, האסור - מתר, והמתר - אסור. היתה אחת מהן חמות לזה, והשניה חמות לזה - זה אסור בחמותו ומתה בחמות אחיו. וזה אסור בחמותו ומתה בחמות אחיו. זהו שאמרו - האסורה לזה - מתרת לזה, והאסורה לזה - מתרת לזה. היתה אחת מהן חמות לשניהם, זה אסור בה ומתה באחותה, וזה אסור בה ומתה באחותה, היו שתיהן חמות לאחד מהן, השני - מתר בשתיהן. זה הכלל, כל זמן שאין ראיות לו משום אסור ערוה לו, משום (ויקרא יח, יח): "ואשה אל אחתה", אם היו אסורות לו משום אסור ערוה אחרת - אסור בה ומתה באחותה.

ב. שלשה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות, או אשה ובתה, או אשה ובת בנה, או אשה ובת בתה - הרי אלו חולצות ולא מתיבמות. ורבי שמעון פוטר את שתיהן מן החליצה ומן היבום.

ג. שלשה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות ואחד פנוי, מת אחד מבעלי אחיות, ועמד הפנוי הזה וכנסה, ואחר כך מת אחיו השני, אשתו עמו, והלזו תצא משום אחות אשה. שלשה אחים, שנים מהן נשואין שתי אחיות ואחד פנוי, מת אחד מבעלי אחיות, עמד פנוי הזה ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמתה אשתו של קים, ואחר כך מת. עשה בה מאמר ולא הספיק לכנסה עד שמתה אשתו של קים, ואחר כך מת, כנסה ומתה אשתו של קים ואחר כך מת - הרי זה פטורה מן החליצה ומן היבום. שלשה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות, ואחד נשוי נכרית, מת אחד מבעלי אחיות, עמד נשוי נכרית ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמת, נכרית זו - או חולצת או מתיבמת. עשה בה מאמר ולא הספיק לכנסה עד שמת, נכרית זו - חולצת ולא מתיבמת. כנסה ואחר כך מת, נכרית זו - פטורה מן החליצה ומן היבום. מת נשוי נכרית, עמד אחד מבעלי

³ קטע זה אינו בנסחת הספרים, והצג כאן על

פי הגהות הגר"א.

רבי מאיר. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: אינו חייב אלא משום אשת אב בלבד.

ו. זר ששמש בשבת במקדש, ובעל מום ששמש בטמאה - חייב משום זרות, ומשום שבת, ומשום מקדש, ומשום טמאה; דברי רבי יוסי. רבי שמעון אומר: אינו חייב אלא משום זרות, ומשום בעל מום בלבד.

ז. שנים שקדשו שתי נשים, ובשעת כניסתם לחפה, החליפו את של זה לזה, ואת של זה לזה - הרי אלו חייבין. שש עשרה חטאות: משום אחים, ומשום אחיות, ומשום נדות, ומשום אשת איש. אם אינן אחים - חייבין שמים עשרה. אם אינן אחיות - חייבין שמונה. אם אינן נדות - חייבין ארבע. היו הם גדולים והן קטנות - הן חייבין שנים. הן גדולות והם קטנים - הן חייבות ארבע. אם השיאן אביהן - חייבין שמונה. היה אחד גדול ואחד קטן, הנבעלת לקטן - חייבת, שהיא אשתו של גדול. והנבעלת לגדול - פטורה שהיא אשתו של קטן.

מסכת יבמות פרק שישי

א. העושה מאמר ביבמתו ונמצאת מעברת וילדה, בזמן שהולד של קימא - אין מאמרו מאמר. הוא מתר בקרובותיה והיא מתרת בקרוביו, ולא פסלה מן הכהונה. אין הולד של קימא - מאמרו מאמר, הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו, ופסלה מן הכהונה. הכונס את יבמתו ונמצאת מעברת וילדה, בזמן שהולד של קימא - יוציא, וחיבין בקרבן. אין הולד של קימא - יקים. ספק שהוא בן קימא ספק שאינו בן קימא - מטילין עליו שני חומרין. ספק בן תשעה לראשון, ספק בן שבועה לאחרון - הולד הראשון כשר לעשות כהן גדול, והשני ממזר בספק. רבי אליעזר בן יעקב אומר: אין ממזר בספק. העושה מאמר ביבמתו, ונמצאת מעברת - הרי זו לא נתנשא צרתה, עד שיודע שהוא עבר של

אחיות, ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמת, נכרית זו - או חולצת או מתיבמת. עשה בה מאמר, ולא הספיק לכנסה עד שמת, נכרית זו - חולצת ולא מתיבמת. כנסה ואחר כך מת, נכרית זו - פטורה מן החליצה ומן היבום. שלשה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות, ואחד נשוי נכרית, מת אחד מבעלי אחיות, עמד נשוי נכרית ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמתה אשתו של קים, ואחר כך מת נשוי נכרית, נכרית זו - או חולצת או מתיבמת. עשה בה מאמר, ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו, עד שמתה אשתו של קים, ואחר כך מת, נכרית זו - חולצת ולא מתיבמת. כנסה, ומתה אשתו של קים, ואחר כך מת - שתיהן פטורות מן החליצה ומן היבום. מת נשוי נכרית, עמד אחד מבעלי אחיות, ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמתה אשתו של קים, ואחר כך מת - שתיהן או חולצות או מתיבמות. עשה בה מאמר ולא הספיק לכנסה עד שמתה אשתו של קים, ואחר כך מת - שתיהן חולצות ולא מתיבמות. כנסה ומתה אשתו של קים, ואחר כך מת, ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת את צרתה. איזהו ספק קדושיין? קדשה בדרך, ספק יש בו שנה פרוטה ספק אין בו שנה פרוטה.

ד. שלשה אחין נשואין שלש נשים נכריות, ומת אחד מהם, ועשה בה שני מאמר ומת - האחת חולצת ולא מתיבמת, זו היא צרת אשת אב מאב - שחולצת ולא מתיבמת; דברי רבי יהודה. רבי אליעזר בן רבי שמעון אומר: מיבם לאיזו שירצה וחולץ לשניה. ובלבד שתקדים ביאה לחליצה. כנסה ואחר כך מת - ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה.

ה. שני אחים נשואין שתי אחיות, ומת אחד מהן, ואחר כך מתה אשתו של שני - הרי זו אסורה עליו עולמית, הואיל ונאסרה עליו שעה אחת. אם בא עליה - חייב עליה משום אשת אב ומשום אחות אשה; דברי

קַיְמָא, שְׁאִין הַנִּלְד פּוֹטֵר עַד שִׁיצָא לְאֹוִיר הַעוֹלָם.

ב. שוּמְרַת יָבֵם שְׁמֵתָהּ - מִתֵּר בְּאִמָּהּ, מָה הִיא לְמוֹנּוֹת? כָּל זְמַן שְׁנַתְחִיב הַבְּעַל - הַיְבָמִין חֵיבִין. לֹא נִתְחִיב הַבְּעַל - אִין הַיְבָמִין חֵיבִין. הַכּוֹנֵס אֶת יְבֵמָתוֹ - זָכָה בְּנִכְסֵי אַחִיו. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף, אִם יֵשׁ שֵׁם אָב - הַנִּכְסִין שֶׁל אָב, אִם אִין שֵׁם אָב - הַנִּכְסִים שֶׁל אַחִין.

ג. אֲרַבְעָה חֵיבִין מִן הַתּוֹרָה, וְאֲרַבְעָה שְׁנֵינָה לְהֵן. אָבִיו, וּבְנוֹ, אַחִיו וּבֶן אַחִיו - הָרִי אֵלוֹ חֵיבִין עָלֶיהָ. אָבִי אָבִיו וְאָבִי אִמּוֹ, בֶּן בְּנוֹ וּבֶן בַּתּוֹ - הָרִי אֵלוֹ שְׁנֵינָה לְהֵן. חִמֵּר בְּגְרוּשָׁה שְׁאִין בְּחִלוּצָה, וְחִמֵּר בְּחִלוּצָה שְׁאִין בְּגְרוּשָׁה, גְּרוּשָׁה - מִתְּרַת לְחִזּוֹר לְמַגְרָשׁ, לְפִיכֶךָ חֵיב עַל קְרוּבוֹתֶיהָ. חִלוּצָה - אֲסוּרָה לְחִזּוֹר לְחִלוּץ, לְפִיכֶךָ פְּטוּר עַל קְרוּבוֹתֶיהָ.

ד. שוּמְרַת יָבֵם שְׁקַדֵּשׁ אַחִיו אֶת אַחוֹתָהּ, אוֹ שְׁקַדֵּשָׁה הִיא אֶת עַצְמָהּ, מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָה אֲמָרוּ, וְאוֹמְרִים לוֹ: הַמֵּתֵן עַד שִׁיעֲשֶׂה אַחִיד מַעֲשֶׂה, אוֹ עַד שֶׁתְּחַלֵּץ אוֹ עַד שֶׁתְּתַיְבֵם. מֵת הַמְקַדֵּשׁ - הַמַּיְבֵּם חוֹלֵץ שְׁתֵּינֵהוּ. מֵת הַמַּיְבֵּם - הַמְקַדֵּשׁ מוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגֹט, וְאִשְׁתּוֹ אַחִיו בְּחִלּוּצָה. מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֲמָרוּ: מוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ, חוֹלֵץ לִיבְמָתוֹ, מֵתָהּ יְבֵמָתוֹ - כּוֹנֵס אֶת אִשְׁתּוֹ.

ה. מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמֵת, בִּיאָתָהּ אוֹ חִלּוּצָתָהּ שֶׁל אַחַת מֵהֶן פּוֹטֵרַת אֶת צָרְתָהּ, הֵיחָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה לְאַחַד מִן הָאֲחִים אֲסוּר עֲרוּהָ, וְחַלֵּץ לָהּ - לֹא עָשָׂה כְּלוּם, וְלֹא פִטֵּר אֶת צָרְתָהּ, אֲלֵא הִיא אוֹ צָרְתָהּ מִתְיַבֵּמַת לְשָׂאֵר אַחִים. הֵיחָה אֲסוּר מִצְוֵה וְאֲסוּר קַדֵּשָׁה, חַלֵּץ לָהּ אוֹ בֹא עָלֶיהָ - נִפְטָרָה צָרְתָהּ.

ו. הַמְחִזִּיר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ מִשְׁנֹשְׂאָתָהּ, הַנּוֹשֵׂא אֶת חִלוּצָתוֹ, וְהַנּוֹשֵׂא אֶת קְרוּבַת חִלוּצָתוֹ - אִין לוֹ בְּהָ קַדוּשִׁין, וְאִין צְרִיכָה הִמְנָנוּ גֹט, הִיא פְּסוּלָה וְהוֹלֵד פְּסוּל; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא.

ז. חֲכָמִים אוֹמְרִים: יֵשׁ לוֹ בְּהָ קַדוּשִׁין, וְצְרִיכָה הִמְנָנוּ גֹט. הִיא כְּשֶׁרָה וְהוֹלֵד כְּשֶׁר - כּוֹפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא.

ז. הָרִי שֶׁהֵיחָה רְדוּפָה לִילָף לְבֵית אָבִיהָ, אוֹ שֶׁהֵיחָה לָהּ כַּעַס מִבְּעֻלָּהּ, אוֹ שֶׁהֵיחָה בְּעֻלָּה זָקֵן אוֹ חוֹלָה, אוֹ שֶׁהִלָּךְ בְּעֻלָּה לְמִדְּוֵינָת הַיָּם, אוֹ שֶׁהֵיחָה בְּעֻלָּה חָבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים. הַמְפָּלֵת לְאַחַר מִיתַת בְּעֻלָּה, עֲקָרָה, זָקָנָה, אֵילוּנִית, וְקִטְנָה שְׁאִינָה רְאוּיָה לִילָד - צְרִיכָה לְהִמְתִּין שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִתֵּר לְהִתְאַרֵס וּלְהִנְשֵׂא מִיָּד. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה: אֲנִי שְׁמַעְתִּי בְּכָרִם בִּיבְנָה, שְׁכָל הַנָּשִׁים לֹא יִנְשְׂאוּ וְלֹא יִתְאַרְסוּ עַד שֶׁיְהוּ לְהֵן שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. הַגִּיּוּרַת, וְהַשְּׂבוּיָה, וְהַמְשַׁחֲרַרַת - צְרִיכָה לְהִמְתִּין שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי מִתִּיר לְנִשְׂא מִיָּד. וְכֵן הָיָה רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כָּל הַנָּשִׁים יִתְאַרְסוּ, חוּץ מֵאֵלְמָנָה שְׁלוּשִׁים יוֹם מִפְּנֵי הָאֲבוּל, וְכֵלֵן לֹא יִנְשְׂאוּ עַד שֶׁיְהוּ לְהֵן שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. הַיְבָמָה שֶׁחָלְצוּ לָהּ אַחִין בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים - צְרִיכָה לְהִמְתִּין שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים שְׁאֲמָרוּ - לְאַחַר מִיתַת בְּעֻלָּה, וְלֹא לְאַחַר חִלּוּצַת יְבָמָה.

ח. הַמְשַׁלֵּישׁ גֹּט לְאַשְׁתּוֹ, וְאָמַר לוֹ: 'אֵל תִּתְּנֵהוּ לָהּ, אֲלֵא לְאַחַר שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים, כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ גֹּט לְיָדָהּ - מִתְּרַת לְנִשְׂא מִיָּד, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ שְׂמָא גֹט יִשָּׁן הוּא. בַּת כֹּהֵן שֶׁנִּשְׂאָת לְיִשְׂרָאֵל וּמֵת בְּעֻלָּה - אוֹכֵלַת בְּתוּרָמָה לְעֵרֵב, וְאִינָה חוֹשֶׁשֶׁת שְׂמָא מִעֲבֵרַת הִיא.

ט. יְבָמָה, כָּל שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים הִרְאוּשׁוּנִים - נְזוּנִית מִשָּׁל בְּעֻלָּה. לְאַחַר שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים - אִינָה נְזוּנִית, לֹא מִשָּׁל בְּעֻלָּה, וְלֹא מִשָּׁל יְבָמָה. אִם עֲמַד יְבָמָה בְּבֵית דִּין וּבְרַח - הָרִי זֹו נְזוּנִית מִנְכָּסֶיו. מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁבָא לְפָנֵי רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לוֹ רַבִּי: מָהוּ לְחַלֵּץ בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים, קָרָא עָלָיו מְקַרָא הַזֶּה (דְּבָרִים כה, ז): 'וְאִם לֹא יִחַפֵּץ הָאִישׁ

לקחת" וגו', הראוי ליבום - ראוייה לחליצה. בתוך שלשה חדשים, הואיל ואין ראוי ליבום - אינו ראוייה לחליצה. היבמה לא תחלוץ ולא תתיבם, עד שיהו לה שלשה חדשים, וכשם שאין אומרים לו ליבם, כך אין אומרים לו לחלץ. ומעשה בחיפה, באחת, שהלך בעלה למדינת הים, והיה לו שומרת יבם וְלוֹ אַח קָטָן, משום רבי אליעזר בן רבי צדוק אמרו: תחלוץ שְׁמָא יֵאָרֵעַ בּוֹ דְבַר, וּנְמַצָּאת זְקוּקָה לְקָטָן. וְחַכְמִים אומרים: כִּשֶׁם שֶׁאֵין אומרים לו ליבם - כִּף אֵין אומרים לו לחלוץ. יפת תאר - התורה נתנה לה שלושים יום. אבל אמרו חכמים: צריכה להמתין שלשה חדשים, מפני תקון הולד. רבי שמעון בן אלעזר היה מביאו מן המקרא, שְׁנֵאמַר (דברים כא, יג): "ירח זמים ואחר כן" וגו'.

י. אבא שאול אומר: הבא על יבמתו לשם נוי, לשם נכסים, רואין אותו כאלו פגע בערוה, וקרוב הולד להיות ממזר. וחכמים אומרים: "יבמה יבא עליה" (דברים כה, ה) - מפל מקום. היה רבי מאיר אומר: לא יבא אדם על יבמתו עד שתגיע לפרקה, וכן צרות וכן עריות - לא ינשאו ולא יתארו עד שיגיעו לפרקן, שְׁמָא נִמְצְאוּ אֵלוּ אֵילוּנִית וּנְמַצְאוּ אֵלוּ פְסוּלוֹת. וחכמים אומרים: הרי הן בחזקתן וכשרות; מודה רבי עקיבה באלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, שאף על פי שהיא ב"לא יבא" - אין הולד ממזר, שאין ממזר אלא משאר בשר. מודה רבי שמעון התימני, בהבא על אשתו נדה, שאף על פי שיש בה פרת - שאין הולד ממזר, שאין ממזר אלא משאר בשר.

מִסְכַּת יְבָמוֹת פֶּרֶק שְׁבִיעִי

ז. העושה מאמר ביבמתו ומת - חולצת ולא מתייבמת. רבי שמעון אומר: או חולצת או מתייבמת, שאם מאמרו מאמר - תתיבם, שהיא אשתו של ראשון. כיצד מצות יבום? עושה בה מאמר ואחר כך

כונסה, כנסה עד שלא עשה מאמר - קנה. העושה מאמר ביבמתו - קנאה לעצמו, ופסלה על ידי אחים, באו עליה אחים ועשו בה מאמר, נתנו גט וחלצו - פוסלים על ידו. העושה מאמר ביבמתו - נפטרה צרתה. הנותן גט ליבמתו - נפטרה היא וצרתה, חלץ לה - נפטרה צרתה. וחכמים אומרים: יש גט אחר גט ומאמר אחר מאמר, מודה רבן גמליאל לחכמים, שיש גט אחר מאמר, ומאמר אחר גט, גט אחר ביאת מאמר, וביאת מאמר אחר ביאת גט. כיצד היה רבן גמליאל אומר אין גט אחר גט? שתי יבמות שנפלו לפני יבם אחד, ונתן גט לזו וגט לזו. רבן גמליאל אומר: חולץ לראשונה, ואסור בקרובותיה, ומת בקרובות שניה. וחכמים אומרים: אסור בקרובות שתיהן, וצריכות שני גטין וחליצה לאחת מהן. כיצד אמר רבן גמליאל אין מאמר אחר מאמר? שתי יבמות שנפלו לפני יבם אחד, ועושה מאמר בזו ומאמר בזו, רבן גמליאל אומר: נותן גט לראשונה וחולץ לה, ואסור בקרובותיה, ומת בקרובות שניה. וחכמים אומרים: נותן גט לשתייהן, ואסור בקרובות שתיהן וחליצה לאחת מהן, וכן אשה אומר בשני יבמין, ויבמה אחת. בעל את זו ובעל את זו. בעל את זו ועושה מאמר לזו, בעל את זו ונתן גט לזו, בעל את זו וחלץ לזו - אין אחר חליצה כלום, חלץ לזו וחלץ לזו, ועושה מאמר בזו, חלץ לזו ונתן גט לזו, חלץ לזו ובעל את זו - אין אחר בעילה כלום. אף על פי שאמרו: 'אין אחר בעילה כלום' - חליצה אחר בעילה פוסלת בכהונה, כיצד? שלש יבמות ויבם אחד, עושה מאמר בזו ובעל את זו, וחזר ועושה מאמר בזו, רבי נחמיה אומר: ראשונה צריכה גט ואין אחר בעילה כלום, מקל וחמר, ומה חליצה שפוסלת בכהונה, 'חליצה אחר בעילה' - אין אחריה כלום, בעילה שאין פוסלת בכהונה - 'בעילה אחר חליצה', אינו דין שלא יהא אחריה כלום? וחכמים אומרים: צריכות שלשה גטין

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפֶת א

וְחִלְצָה לְאַחַת מֵהֶן, אִמְתִּי אָמְרוּ 'אֵין אַחַר
בְּעִילָה כְּלוּם? בְּזִמְן שֶׁהִיא בַתְּחִלָּה, אֵינָה
בַתְּחִלָּה - הִרִי הִיא כְּמֵאֲמַר.

<p>28</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יה 18</p>	<p>עלות השחר _____ 5:57 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:03 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 5:08 בבלי: בבא קמא פז • ירושלמי: שבת מז • תוספתא: יבמות א נ"ך: אסתר א-ב • רמב"ם: מסורה ביהא כב</p>
<p>29</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יט 19</p>	<p>עלות השחר _____ 5:56 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:02 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 5:09 בבלי: בבא קמא פח • ירושלמי: שבת מז • תוספתא: יבמות ב נ"ך: אסתר ג-ד • רמב"ם: מאכלות אסורות א</p>
<p>30</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>כ 20</p>	<p>עלות השחר _____ 5:55 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:02 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 5:10 בבלי: בבא קמא פט • ירושלמי: שבת מח • תוספתא: יבמות ג נ"ך: אסתר ה-ו • רמב"ם: מאכלות אסורות ב</p>
<p>31</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>כא 21</p>	<p>עלות השחר _____ 5:54 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:02 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 5:11 בבלי: בבא קמא צ • ירושלמי: שבת מט • תוספתא: יבמות ד נ"ך: אסתר ו-ז • רמב"ם: מאכלות אסורות ג</p>
<p>1</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כב 22</p>	<p>עלות השחר _____ 5:54 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:01 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 5:13 בבלי: בבא קמא צא • ירושלמי: שבת נ • תוספתא: יבמות ה נ"ך: אסתר ט-י • רמב"ם: מאכלות אסורות ד</p>
<p>2</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>כג 23</p>	<p>עלות השחר _____ 5:53 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:01 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 5:14 בבלי: בבא קמא צב • ירושלמי: שבת נא • תוספתא: יבמות ו נ"ך: דניאל א-ב • רמב"ם: מאכלות אסורות ה</p>
<p>3</p>	<p>הפטרה: בשנת שב"ק Shabbos</p>	<p>כד 24</p>	<p>יתרו, מכה"ח עלות השחר _____ 5:52 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:00 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 5:15 בבלי: בבא קמא צג • ירושלמי: שבת נב • תוספתא: יבמות ז נ"ך: דניאל ג-ד • רמב"ם: מאכלות אסורות ו</p>

מברכים חודש אדר א' המולד: פרייטאג ביינאכט 29 מינוט און 5 חלקים נאך 9

אלעס וואס א מענטש האט געלערנט אויף דער וועלט און ער האט נישט
פארשטאנען די ריכטיגע פונד פון דעם לימוד, וועט ער זוכה זיין עס צו
פארשטיין אויף יענע וועלט.
(ספר הקדוה אות לימוד סימן ח')